

ԴԱՏԱԻՈՐՆԵՐՈՒՆ ԳԻՐՔԸ

ԴԱՏԱԻՈՐՆԵՐՈՒՆ ԳԻՐՔԸ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԵՒ ՇՄԱԻՈՆԻ ՏՈՂՄԵՐԸ ԿԸ ԿԱԼԱՆԱԻՈՐԵՆ ԱԴՈՆԻԲԵԶԵԿԸ

1

Յեսուի մեռնելէն ետք՝ Իսրայէլի որդիները ^աՏէրոջ հարցուցին. «Մեզմէ ո՞վ առաջին **անգամ** Զանանացիներուն դէմ թող բարձրանայ՝ անոնց դէմ պատերազմելու»: **2** Տէրը ըսաւ. «Յուդա թող բարձրանայ. ահա՛ երկիրը անոր ձեռքը մատնեցի»: **3** Յուդա իր եղբօր՝ Շմաւոնի ըսաւ. «Ինծի հետ ի՛մ վիճակս բարձրացիր, ու Զանանացիներուն դէմ պատերազմի՛նք. ես ալ քեզի հետ քու վիճակդ պիտի երթամ»: Ուստի Շմաւոն անոր հետ գնաց: **4** Յուդա բարձրացաւ, եւ Տէրը Զանանացիներն ու Փերեզացիները իրենց ձեռքը մատնեց, եւ Բեզեկի մէջ՝ անոնցմէ տասը հազար մարդ զարկին: **5** Բեզեկի մէջ Ադոնիբեզեկը գտնելով՝ անոր դէմ պատերազմեցան, ու Զանանացիները եւ Փերեզացիները զարկին: **6** Ադոնիբեզեկ փախաւ. բայց անոնք զայն հետապնդելով՝ զայն բռնեցին, եւ անոր ձեռքերուն ու ոտքերուն բթամատները կտրեցին: **7** Ադոնիբեզեկ ըսաւ. «Իրենց ձեռքերուն եւ ոտքերուն բթամատները կտրուած եօթանասուն թագաւորներ իմ սեղանիս տակ **ինկած փշրանքները** կը ժողվէին. ես ինչպէս ըրի, Աստուած ալ նոյնպէս հատուցանեց ինծի»: Զինք երուսաղէմ տարին, ու հոն մեռաւ:

ՅՈՒԴԱՅԻ ՏՈՂՄԸ ԿԸ ՏԻՐԷ ԵՐՈՒՍԱՂԷՍԻ ՈՒ ԶԵԲՐՈՆԻ

8 Յուդայի որդիները երուսաղէմի դէմ պատերազմելով զայն գրաւեցին, ու զայն սուրի բերանէ անցընելով՝ քաղաքը ^բկրակով այրեցին՝:

9 Յետոյ Յուդայի որդիները իջան, որպէսզի լեռնակողմը, հարաւային կողմը եւ դաշտագետինը բնակող Զանանացիներուն դէմ պատերազմին: **10** Յուդա Զեբրոն բնակող Զանանացիներուն դէմ գնաց, (Զեբրոնի անունը առաջ Կարիաթ-Արբա էր,) ու Սէսին, Աքիմանը եւ Թոլմին զարկին:

ԳՈԹՈՆԻԷԼ ԿԸ ՏԻՐԷ ԴԱԲԻՐԻ
(Յես. 15. 13-19)

11 Անկէ Դաբիրի բնակիչներուն դէմ գնաց. (Դաբիրի անունը առաջ Կարիաթ-Սեփեր էր.) **12** Զաղէբ ըսաւ. «Ո՛վ որ Կարիաթ-Սեփերը զարնէ ու զայն գրաւէ, աղջիկս՝ Աքսան անոր պիտի տամ իբր կին»: **13** Գոթոնիէլ, Զաղէբի պզտիկ եղբօր՝ Կենեզի որդին, զայն գրաւեց եւ **Զաղէբ** իր աղջիկը՝ Աքսան անոր տուաւ իբր կին: **14** Երբ **անոր քով** հասաւ, զայն դրդեց որ իր հօրմէն արտ մը խնդրէ: Իշուն վրայէն իջաւ, ու Զաղէբ իրեն ըսաւ. «Ի՞նչ **կը խնդրես**»: **15** Ինք ալ անոր ըսաւ. «Ինծի ^գընծա՛յ մը տուր. քանի ինծի հարաւային երկիր մը տուիր, ինծի ^դջուրի աղբիւրներ՝ ալ տուր»: Ուստի Զաղէբ անոր տուաւ վերին աղբիւրներն ու ստորին աղբիւրները:

ՅՈՒԴԱՅԻ ՈՒ ԲԵՆԻԱՄԻՆԻ ՏՈՂՄԵՐՈՒՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐԸ

^ա Եբր.՝ Եհովայի
^բ Եբր.՝ կրակի վրայ դրին
^գ Եբր.՝ օրհնութի՛ւն
^դ Կամ՝ ջրակոյտեր

16 Մովսէսի աներոջ՝ Կենցեցիին որդիները Յուդայի որդիներուն հետ Արմաւենիներու քաղաքէն բարձրացան Արադի հարաւային կողմը եղող Յուդայի անապատը. գացին եւ ժողովուրդին հետ բնակեցան:

17 Յուդա իր եղբօր՝ Շմաւոնի հետ գնաց, ու Սեփաթ բնակող Զանանացիները զարկին. զայն նզովեցին, եւ այդ քաղաքին անունը՝ ^ԿՀորմա կոչեցին: 18 Յետոյ Յուդա Գազան ու անոր հողամասը, Ասկաղոնը եւ անոր հողամասը, Ակկարոնը եւ անոր հողամասը գրաւեց: 19 Տէրը Յուդայի հետ էր ու ան լերան տիրացաւ. բայց հովիտներուն բնակիչները չկրցաւ վտարել, քանի որ անոնք երկաթէ կառքեր ունէին: 20 Զեբրոնը Զաղէբի տուին, ինչպէս Մովսէս ըսեր էր, եւ ան Ենակի երեք որդիները անկէ վտարեց:

21 Բենիամինի որդիները Երուսաղէմ բնակող Յեբրուսացիները չվտարեցին. ուստի Յեբրուսացիները մինչեւ այսօր Երուսաղէմ բնակեցան՝ Բենիամինի որդիներուն հետ:

ԵՓՐԵՄԻ ՈՒ ՄԱՆԱՍԷԻ ՏՈՂՄԵՐԸ ԿԸ ՏԻՐԵՆ ԲԵԹԷԼԻ

22 Յովսէփի տունն ալ բարձրացաւ՝ Բեթէլի դէմ, ու Տէրը անոնց հետ էր: 23 Յովսէփի տունը Բեթէլը հետախուզեց. (այդ քաղաքին անունը առաջ Լուզ էր.) 24 հսկիչները մարդ մը տեսան, որ այդ քաղաքէն կ'ելլէր, եւ անոր ըսին. «Կ'աղերսե՛նք, ցուցո՛ւր մեզի թէ ուրկէ՛ քաղաքը կը մտնեն, ու քեզի հետ կարեկցութեամբ կը վարուինք: 25 Ան ալ ցուցուց անոնց թէ ուրկէ՛ քաղաքը կը մտնեն: Զաղաքը սուրի բերանէ անցուցին, բայց այդ մարդը եւ անոր ամբողջ գերդաստանը ուղարկեցին: 26 Այդ մարդը Զետացիներուն երկիրը գնաց, հոն քաղաք մը կառուցանեց եւ անոր անունը Լուզ կոչեց. այդ է անոր անունը մինչեւ այսօր:

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐ՝ ՈՐՈՆՔ ԻՍՐԱՅԵԼԱՅԻՆԵՐԷՆ ՉՎՏԱՐՈՒԵՑԱՆ

27 Մանասէ Բեթսանը եւ անոր գիւղերը, Թանաքն ու անոր գիւղերը, Դովրի բնակիչներն ու անոր գիւղերը, Յեբղաամի բնակիչներն ու անոր գիւղերը, Մակեդոնի բնակիչներն ու անոր գիւղերը՝ չզարկաւ. հետեւաբար Զանանացիները կամապաշտութեամբ այդ երկրին մէջ բնակեցան: 28 Երբ Իսրայէլ ուժովցաւ, Զանանացիներուն վրայ հարկ դրաւ, բայց զանոնք բոլորովին չվտարեց:

29 Եփրեմ ալ Գազեր բնակող Զանանացիները չվտարեց. ուստի Զանանացիները անոր հետ Գազեր բնակեցան:

30 Զաբուղոն Կեթրոնի բնակիչներն ու Նահաղուլի բնակիչները չվտարեց. Զանանացիներն ալ անոնց մէջ բնակելով հարկատու եղան:

31 Ասեր Ակքովի բնակիչները չվտարեց, ո՛չ ալ Սիդոնի, Աքղաբի, Աքեզիբի, Ելբայի, Ափէկի ու Րոհոբի բնակիչները. 32 հապա Ասերեանները այդ երկիրը բնակող Զանանացիներուն մէջ բնակեցան, որովհետեւ զանոնք չվտարեցին:

33 Նեփթաղիմ Բեթսամիւսի բնակիչներն ու Բեթանաթի բնակիչները չվտարեց. հապա այդ երկիրը բնակող Զանանացիներուն մէջ բնակեցաւ, եւ Բեթսամիւսի ու Բեթանաթի բնակիչները իրեն հարկատու եղան:

^Կ Այսինքն՝ նզովք

^Գ Եբր.՝ աղջիկները

^Է Եբր.՝ չտիրացաւ, կամ՝ չվռնտեց

34 Ամորհացիները Դանի որդիները լերան վրայ կաշկանդեցին, քանի անոնց չթոյլատրեցին որ հովիտները իջնեն: 35 Ամորհացիները կամապաշտութեամբ Հարէս լեռը, Այեղոնի եւ Սաղաբինի մէջ բնակեցան. բայց երբ Յովսէփի տան ձեռքը ռուժովցաւ, անոնք հարկատու եղան: 36 Ամորհացիներուն հողամասը Ակրաբիմի գառիվերէն՝ Ժայռէն դէպի վեր էր:

ՏԷՐՈՋ ՀՐԵՇՏԱԿԸ ԲՈՔԻՄԻ ՄԷՋ

2

Տէրոջ հրեշտակը Գաղգաղայէն Բոքիմ բարձրացաւ եւ ըսաւ. «Ե՛ս ձեզ Եգիպտոսէն բարձրացուցի, ձեզ այն երկիրը բերի՝ որուն համար ձեր հայրերուն երդում ըրեր էի, եւ ըսի. “Ձեզի հետ ըրած ուխտս երբե՛ք պիտի չխզեմ. 2 իսկ դուք՝ այս երկրին բնակիչներուն հետ դաշինք մի՛ կնքէք, անոնց բագիները փլցուցէ՛ք. բայց դուք իմ խօսքս մտիկ չըրիք: Ինչո՞ւ ասիկա ըրիք: 3 Ես ալ ըսի. “Ձանոնք ձեր առջեւէն պիտի չվռնտեմ, հապա անոնք ձեր կողերուն տատասկներ պիտի ըլլան, եւ անոնց աստուածները ձեզի որոգայթ պիտի ըլլան»: 4 Երբ Տէրոջ հրեշտակը Իսրայէլի բոլոր որդիներուն այս խօսքերը ըսաւ, ժողովուրդը ձայնը բարձրացնելով լացաւ: 5 Այդ տեղին անունը “Բոքիմ կոչեցին, ու հոն Տէրոջ գոհ մատուցանեցին:

6 Երբ Յեսու ժողովուրդը արձակեց, Իսրայէլի որդիներէն իւրաքանչիւրը իր ժառանգութեան գնաց՝ երկրին տիրանալու համար: 7 Ժողովուրդը Տէրը պաշտեց Յեսուի բոլոր օրերուն մէջ, ու Յեսուէն ետք Քողջ մնացող՝ եւ Իսրայէլի համար Տէրոջ կատարած բոլոր մեծ գործերը տեսնող երէցներուն բոլոր օրերուն մէջ:

ՅԵՍՈՒԻ ՄԱՀԸ

8 Տէրոջ ծառան՝ Նաւեան Յեսու մեռաւ, հարիւր տասը տարեկան ըլլալով: 9 Ջայն իր ժառանգութեան հողամասին մէջ թաղեցին, Եփրեմի լեռնակողմը եղող Թամնաթ-Հարէսի մէջ, Գաաս լերան հիւսիսային կողմը: 10 Այդ ամբողջ սերունդը իր հայրերուն քով ամփոփուեցաւ. անկէ ետք ուրիշ սերունդ մը ելաւ, որ Տէրը եւ Իսրայէլի համար անոր ըրած գործերը չէր ճանչնար:

ԻՍՐԱՅԷԼ ԿԸ ԴԱԴՐԻ ՏԷՐԸ ՊԱՇՏԵԼԷ

11 Իսրայէլի որդիները Տէրոջ առջեւ չարիք գործեցին ու Բահաղները պաշտեցին. 12 լքեցին Տէրը՝ իրենց հայրերուն Աստուածը, որ զիրենք Եգիպտոսի երկրէն հաներ էր, եւ ուրիշ աստուածներու հետեւեցան, այսինքն՝ իրենց շրջակայ ժողովուրդներուն քանի մը աստուածներուն. անոնց երկրպագեցին եւ Տէրը գրգռեցին: 13 Բահաղն ու Աստարովթը պաշտեցին՝ Տէրը լքելով. 14 ուստի Տէրոջ բարկութիւնը Իսրայէլի դէմ բորբոքեցաւ ու

² Եբր.՝ ծանրացաւ

³ Այսինքն՝ լացողներ

⁴ Եբր.՝ իրենց օրերը երկարող

⁵ Կամ՝ Թամնաթ-Սարայի

⁷ Եբր.՝ աչքերուն

զանոնք կողոպտիչներու ձեռքը մատնեց, որոնք զիրենք կողոպտեցին: Զանոնք շրջակայ թշնամիներուն ^Ե ծախեց, եւ ա՛լ չէին կրնար իրենց թշնամիներուն ^Գ դիմադրել: **15** Ո՛ր որ երթային, Տէրոջ ձեռքը անոնց վրայ էր՝ չարիք **ընելու** համար, ինչպէս Տէրը ըսեր էր եւ ինչպէս Տէրը անոնց երդում ըրեր էր. ուստի չափազանց տագնապեցան:

16 Տէրը դատաւորներ հանեց, որոնք կողոպտիչներուն ձեռքէն ազատեցին զանոնք: **17** Սակայն իրենց դատաւորներուն ալ մտիկ չըրին, եւ ուրիշ աստուածներու հետ պոռնկեցան ու անոնց երկրպագեցին: Ծուտով շեղեցան այն ճամբայէն, որուն մէջ իրենց հայրերը կը քայլէին՝ Տէրոջ պատուիրաններուն հնազանդելով. **բայց** ասոնք այնպէս չըրին: **18** Երբ Տէրը անոնց դատաւորներ կը հանէր, Տէրը դատաւորին հետ ըլլալով՝ դատաւորին բոլոր օրերը զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքէն կ'ազատէր. արդարեւ զանոնք տանջողներուն ու ճնշողներուն ^Է պատճառով անոնց **բարձրացուցած** հեծեծանքներուն համար Տէրը կ'արգահատէր: **19** Երբ **այդ** դատաւորը մեռնէր, ապականութեան կը վերադառնային՝ իրենց հայրերէն աւելի. ուրիշ աստուածներու կը հետեւէին, զանոնք կը պաշտէին եւ անոնց կ'երկրպագէին. իրենց **չար** արարքներէն ու ^Ը ծուռ ճամբայէն չէին հրաժարեր: **20** Ուստի Տէրոջ բարկութիւնը Իսրայէլի դէմ բորբոքելով՝ ըսաւ. «Քանի այս ազգը իրենց հայրերուն պատուիրած ուխտս անտեսեց եւ խօսքս մտիկ չըրաւ, **21** ես ալ ասկէ ետք անոնց առջեւէն ո՛չ մէկը պիտի վտարեմ այն ազգերէն՝ որ Յեսու թողուց երբ մեռաւ. **22** որպէսզի անոնցմով Իսրայէլը փորձարկեմ, թէ արդեօք Տէրոջ ճամբան պիտի պահեցն՝ անոր մէջէն ընթանալու համար – ինչպէս իրենց հայրերը պահեցին –, թէ ոչ»: **23** Ուստի Տէրը այս ազգերը ձգեց եւ շուտով չվտարեց. զանոնք Յեսուի ձեռքը չմատնեց:

ԵՐԿԻՐԸ ՄՆԱՅՈՂ ԱԶԳԵՐԸ

3

Ահա՛ւասիկ այն ազգերը՝ որ Տէրը ձգեց, որպէսզի անոնցմով փորձարկէ Իսրայէլը, **այսինքն** բոլոր անոնք՝ որ Քանանի բոլոր պատերազմները գիտցած չէին.– **2** (միայն Իսրայէլի որդիներուն սերունդներուն պատերազմը գիտցնելու եւ սորվեցնելու համար, միայն՝ քանի զայն առաջուընէ գիտցած չէին.) **3** Փղշտացիներուն հինգ նախարարութիւնները, եւ բոլոր Քանանացիները, Սիդոնացիներն ու Խեւացիները, որ Լիբանանի լեռնակողմը կը բնակէին՝ Բահաղ–Հերմոն լեռնէն մինչեւ Եմաթի մուտքը: **4** Անոնք **ձգուած** էին՝ Իսրայէլը անոնցմով փորձարկելու համար, որպէսզի գիտնայ թէ արդեօք պիտի հնազանդին Տէրոջ պատուիրաններուն, որ Սովսէսի ^Մ միջոցով անոնց հայրերուն հրամայեր էր:

5 Իսրայէլի որդիները Քանանացիներուն, Զետացիներուն, Ամորհացիներուն, Փերեզացիներուն, Խեւացիներուն ու Յերուսացիներուն մէջ բնակեցան: **6** Անոնց աղջիկները իրենց կին առին, իրենց աղջիկներն ալ անոնց տուին, եւ անոնց աստուածները պաշտեցին:

^Ե Եբբ.՝ ձեռքը ծախեց
^Գ Եբբ.՝ առջեւ կայնիլ
^Է Եբբ.՝ երեսէն
^Ը Եբբ.՝ կարծր
^Մ Եբբ.՝ ձեռքով

ԳՈԹՈՆԻԷԼ

7 Իսրայելի որդիները Տէրոջ ^բառջեւ չարիք գործեցին, եւ Տէրը՝ իրենց Աստուածը մոռնալով՝ Բահաղներն ու Աստարովթը պաշտեցին: **8** Ուստի Տէրոջ բարկութիւնը Իսրայելի դէմ բորբոքեցաւ, եւ զանոնք Միջագետքի Զուսարսաթայիմ թագաւորին ձեռքը ^գմատնեց: Իսրայելի որդիները ութ տարի Զուսարսաթայիմի հպատակեցան:

9 Յետոյ Իսրայելի որդիները Տէրոջ աղաղակեցին, ու Տէրը Իսրայելի որդիներուն փրկիչ մը հանեց, Քաղէբի պգտիկ եղբօր՝ Կենեզի որդին Գոթոնիէլը, որ զանոնք ազատեց: **10** Տէրոջ Հոգին անոր վրայ ըլլալով՝ Իսրայելի մէջ դատաւոր էր. ու երբ պատերազմի ^դգնաց, Տէրը Միջագետքի Զուսարսաթայիմ թագաւորը անոր ձեռքը մատնեց, եւ անոր ձեռքը Զուսարսաթայիմի դէմ զօրացաւ: **11** Երկիրը քառասուն տարի հանդարտեցաւ, ապա Կենեզեան Գոթոնիէլ մեռաւ:

ԱԻՈՎԴ

12 Իսրայելի որդիները Տէրոջ առջեւ վերստին չարիք գործեցին: Տէրն ալ Մովաբի Էգղոն թագաւորը Իսրայելի դէմ ուժովցուց, քանի որ Տէրոջ առջեւ չարիք գործեցին: **13** Ան Ամմոնի եւ Ամաղէկի որդիները իր քով հաւաքեց, ու գնաց Իսրայելը զարկաւ եւ Արմաւենիներու քաղաքին տիրացաւ: **14** Իսրայելի որդիները տասնութ տարի Մովաբի Էգղոն թագաւորին հպատակեցան:

15 Իսրայելի որդիները Տէրոջ աղաղակեցին, ու Տէրը անոնց փրկիչ մը հանեց, Բենիամինեան Գերայի որդին՝ Աւովդը, որ ^եձախլիկ էր. Իսրայելի որդիները անոր ձեռքով Մովաբի Էգղոն թագաւորին ընծայ մը ղրկեցին: **16** Աւովդ մէկ ^զկանգուն երկայնքով երկսայրի սուր մը շինեց իրեն, ու զայն վերարկուին տակէն՝ իր աջ ազդրին վրայ կապեց: **17** Ընծան Մովաբի Էգղոն թագաւորին մատուցանեց. (Էգղոն շատ գէր մարդ մըն էր.) **18** Երբ ընծան մատուցանելը ւարտեց, ընծան կրող ^էմարդոց ուղեկցեցաւ: **19** Բայց ինք Գաղգաղայի մօտ եղող ^ըքարահանքէն վերադարձաւ, եւ ըսաւ. «Ո՛վ թագաւոր, քեզի ծածուկ խօսք մը ունիմ»: Ան ալ ըսաւ. «^բԼռէ՛»: Բոլոր անոր քով կայնողները դուրս ելան: **20** Աւովդ անոր քով եկաւ, երբ ինք նստած էր ^գ՛իր յատուկ ամառնային վերնատան մէջ՝: Աւովդ անոր ըսաւ. «Քեզի Աստուծմէ պատգամ մը ունիմ»: Ան ալ գահէն ոտքի ելաւ: **21**

^բ Եբբ.՝ աչքերուն

^գ Եբբ.՝ ծախսեց

^դ Եբբ.՝ դուրս ելաւ

^է Եբբ.՝ աջ ձեռքը գոցուած մարդ

^զ Կամ՝ թիգ

^է Եբբ.՝ ժողովուրդին

^ը Կամ՝ քանդակուած պատկերներէն, այսինքն՝ կուռքերէն

^բ Կամ՝ Լռեցէ՛ք

^գ Եբբ.՝ զով վերնատան մը մէջ, որ յատուկ էր իրեն

Աւովդ իր ծախ ձեռքը երկարելով՝ սուրը իր աջ ազդրին վրայէն ^Իքաշեց եւ անոր փորը խոթեց. **22** շեղբին ետեւէն նոյնիսկ կոթն ալ մտաւ, ու ճարպը շրջափակեց շեղբը, քանի որ սուրը անոր փորէն **չկրցաւ** քաշել, եւ ^Լկղկղանքը դուրս ելաւ: **23** Աւովդ նախասրահէն ելաւ, վերնատան դռները անոր վրայ գոցեց, ու **զանոնք** կղպեց: **24** Երբ ինք դուրս ելաւ, անոր ծառաները եկան, նայեցան, եւ ահա՛ վերնատան դռները կղպուած էին: Անոնք ըսին. «Անտարակոյս ան ^Խհարկաւորութեան գացած է՝ իր ^Ծամառնային ներքին սենեակին մէջ»: **25** Սպասեցին՝ մինչեւ որ ^Կյամեցան. բայց ահա՛ վերնատան դռները չէր բանար: Ուստի բանալին առին, բացին, եւ ահա՛ իրենց տէրը գետինը ինկած էր՝ մեռած: **26** Մինչ անոնք կը տնտնային՝ Աւովդ խոյս տուաւ, ու քարահանքէն անցնելով՝ ^Պողջ առողջ Սէիր հասաւ՝:

27 Երբ հասաւ՝ Եփրեմի լեռնակողմը շեփոր հնչեցուց, եւ Իսրայէլի որդիները իրեն հետ **այդ** լեռնէն իջան. ինք անոնց առջեւէն **կ'երթար**: **28** Անոնց ըսաւ. «Հետապնդեցէ՛ք իմ ետեւէս, քանի Տէրը ձեր թշնամիները՝ Մովաբացիները՝ ձեր ձեռքը մատնեց»: Ուստի անոր ետեւէն իջան, Մովաբի **եղող** Յորդանանի անցքերը գրաւեցին, եւ ո՛չ մէկուն թոյլատրեցին որ անցնի: **29** Այդ ատեն Մովաբէն տասը հազարի չափ մարդ ^Ծմեռցուցին. բոլորն ալ ^Ղյաղթանդամ, բոլորն ալ կտրիճ մարդիկ էին. ո՛չ մէկը **կրցաւ** խոյս տալ: **30** Այդ օրը Մովաբ Իսրայէլի ձեռքին տակ ընկճուեցաւ, ու երկիրը ութսուն տարի հանդարտեցաւ:

ՍԱՄԵԳԱՐ

31 Իրմէ ետք, Անաթի որդին՝ Սամեգար ^Գելաւ, ու եզներու խթանով մը Փղշտացիներէն վեց հարիւր մարդ մեռցուց. ան ալ Իսրայէլը ազատեց:

ԴԵԲՈՐԱ ԵՒ ԲԱՐԱԿ

4

Աւովդի մեռնելէն ետք՝ Իսրայէլի որդիները Տէրոջ ^Մառջեւ վերստին չարիք գործեցին: **2** Ուստի Տէրը զանոնք Զանանացիներու Յաբին թագաւորին ձեռքը ^Բմատնեց, որ Հասորի

^Ի Եբբ.՝ առաւ

^Լ Կամ՝ ծակէն

^Խ Եբբ.՝ ոտքերը ծածկած է

^Ծ Եբբ.՝ զով

^Կ Կամ՝ ամչցան

^Գ Եբբ.՝ Սէիր խոյս տուաւ

^Ծ Եբբ.՝ զարկին

^Ղ Եբբ.՝ պարարտ

^Գ Եբբ.՝ եղաւ

^Մ Եբբ.՝ աչքերուն

^Բ Եբբ.՝ ծախեց

մէջ կը թագաւորէր. անոր սպարապետը Սիսարա էր, որ Պազգերու Արիստօթին մէջ կը բնակէր: **3** Իսրայէլի որդիները Տէրոջ աղաղակեցին, որովհետեւ ան ինը հարիւր երկաթե կառքեր ունէր ու քսան տարի Իսրայէլի որդիները սաստիկ տանջեց:

4 Այդ ատեն Դեբորա մարգարէուհին՝ Ղափիդոթի կինը՝ Իսրայէլի մէջ դատաւոր էր: **5** Ան Եփրեմի լեռնակողմը կը բնակէր, Ռամայի ու Բեթէլի մէջտեղ, Դեբորայի արմաւենցիին տակ: Իսրայէլի որդիները դատաստանի համար անոր քով կը բարձրանային: **6** Դեբորա մարդ ղրկեց, Նեփթաղիմի Կադէսէն Աբինոամի որդին՝ Բարակը կանչեց, եւ անոր ըսաւ. «Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը քեզի չպատուիրե՞ց. “Գնա՛, Թաբոր լե՛ռը՝ Ելիր, ու Նեփթաղիմի որդիներէն եւ Ջաբուղոնի որդիներէն քեզի հետ տա՛սը հազար մարդ առ: **7** Ես Յաբինի սպարապետը՝ Սիսարան, եւ անոր կառքերն ու զօրքերու բազմութիւնը քու դիմացդ պիտի Կհանեմ՝ Կիսոնի ձորը, եւ զայն քու ձեռքդ պիտի մատնեմ»: **8** Բարակ անոր ըսաւ. «Եթէ դուն ալ ինծի հետ երթաս, կ'երթամ. բայց եթէ ինծի հետ չերթաս, չեմ երթար»: **9** Ան ալ ըսաւ. «Անշուշտ քեզի հետ պիտի երթամ, բայց երթալիք ճամբադ քեզի պանծալի պիտի չըլլայ. քանի որ Տէրը Սիսարան կնոջ մը ձեռքը պիտի մատնէ»: Դեբորա կանգնեցաւ ու Բարակի հետ Կադէս գնաց: **10** Բարակ Ջաբուղոնը եւ Նեփթաղիմը Կադէս կանչեց, ու տասը հազար մարդ ըիրեն հետեւելով՝ բարձրացաւ. Դեբորա ալ անոր հետ բարձրացաւ:

11 (Մովսէսի աներոջ՝ Յոբաբի որդիներէն Կենեցի Զաբեր Կենեցիներէն զատուած էր, եւ իր վրանը Կադէսի մօտ՝ Սանանիմի կաղնիին քով լարած էր:)

12 Սիսարայի իմացուցին թէ Աբինոամի որդին՝ Բարակ Թաբոր լեռը բարձրացած է: **13** Սիսարա իր բոլոր կառքերը – ինը հարիւր երկաթե կառքերը – ու իրեն հետ եղող ամբողջ ժողովուրդը ազգերու Արիստօթէն Կիսոնի ձորը կանչեց:

14 Դեբորա Բարակի ըսաւ. «Ոտքի՛ ելիր, քանի ա՛յսօր Տէրը Սիսարան քու ձեռքդ մատնեց. միթէ Տէրը քու առջեւէդ դուրս չելա՞ւ»: Բարակ Թաբոր լեռնէն իջաւ, եւ իր ետեւէն՝ տասը հազար մարդ: **15** Տէրը Սիսարան, բոլոր կառքերն ու ամբողջ բանակը Բարակի առջեւ խուճապի մատնեց՝ սուրի բերանով: Սիսարա կառքէն իջաւ եւ ոտքով փախաւ: **16** Բարակ կառքերն ու բանակը մինչեւ ազգերու Արիստօթը հալածեց, եւ Սիսարայի ամբողջ բանակը սուրի բերանով ինկաւ. ո՛չ մէկը ողջ մնաց:

17 Սիսարա ոտքով Կենեցի Զաբերի կնոջ՝ Յայէլի վրանը փախաւ. քանի որ Հասորի Յաբին թագաւորին ու Կենեցի Զաբերի տան միջեւ խաղաղութիւն կար: **18** Ուստի Յայէլ դուրս ելաւ՝ Սիսարան դիմաւորելու, եւ անոր ըսաւ. «Իմ տէ՛րս, ժեկո՛ւր, ինծի՛ եկուր, մի՛

^Գ Կամ՝ հեթանոսներու

^Դ Եբր.՝ քաշուէ

^Ե Եբր.՝ քաշեմ

^Զ Եբր.՝ ծախէ

^Է Եբր.՝ աղաղակով կանչեց

^Ը Եբր.՝ իր ոտքերուն

^Թ Եբր.՝ աղաղակով կանչեց

^Ճ Եբր.՝ շեղի՛ր

վախնար»։ Ուստի ան դէպի վրանը՝ անոր ^hգնաց, ու կինը զայն վերմակով մը ծածկեց։ **19** Ան կնոջ ըսաւ. «Կ'աղերսե՛մ, ինծի քիչ մը ջո՛ւր տուր՝ որ խմեմ, քանի ծարաւ եմ»։ Ան ալ կաթին տիկը բացաւ եւ անոր խմցուց. յետոյ զայն ծածկեց։ **20** Նաեւ անոր ըսաւ. «Վրանին մո՛ւտքը կայնէ, ու եթէ մարդ մը գայ, քեզ հարցուփորձէ եւ ըսէ. “Հոս մարդ կա՞յ”, ըսէ՛. “Ո՛չ”»։ **21** Ապա Զաբեթի կինը՝ Յայէլ վրանին մէկ ցիցը առաւ, մուրճն ալ ձեռքը՝ լքնելով՝ կամաց մը անոր քով գնաց, ու ցիցը անոր քունքը մխելով՝ զայն գետինը խրեց։ Ան պարտասած ըլլալով՝ խորունկ կը քնանար. այսպէս մեռաւ։ **22** Ահա՛ Բարակ Սիսարան կը հետապնդէր երբ Յայէլ դուրս ելաւ՝ զինք դիմաւորելու, եւ իրեն ըսաւ. «Եկո՛ւր, քու փնտռած մարդդ քեզի ցուցնեմ»։ Ինք ալ անոր հետ **վրանը** մտաւ, ու ահա՛ Սիսարա պառկած էր՝ մեռած, ցիցը իր քունքին մէջ։

23 Աստուած այդ օրը Զանանացիներու Յաբին թագաւորը Իսրայէլի որդիներուն առջեւ ընկճեց։ **24** Զանանացիներու Յաբին թագաւորին դէմ Իսրայէլի որդիներուն ձեռքը ^hհետզհետէ կը ծանրանար, մինչեւ որ Զանանացիներու Յաբին թագաւորը բնաջնջեցին։

ԴԵՐՈՐԱՅԻ ԵՒ ԲԱՐԱԿԻ ԵՐԳԸ

5

Այդ օրը Դեբորա եւ Աբինոամի որդին՝ Բարակ երգեցին ու ըսին.

- 2** «Իսրայէլի ^uգօրապետներուն առաջնորդելուն համար, Ու ժողովուրդին յօժարակամ ըլլալուն համար՝ Տէրը օրհնեցէք։
- 3** Ո՛վ թագաւորներ, մտի՛կ ըրէք, Ո՛վ իշխանապետներ, ունկնդրեցէ՛ք. Ես Տէրոջ պիտի երգեմ, Տէրոջ՝ Իսրայէլի Աստուծոյն սաղմոս պիտի ըսեմ։
- 4** Ո՛վ Տէր, երբ դուն Սէիրէն ելար Ու Եդովմի դաշտէն յառաջացար, Երկիրը շարժեցաւ, երկինքը **շաղ** կաթեցուց, Թանձր **ամպերն** ալ ջուր կաթեցուցին.
- 5** Տէրոջ ^pառջեւէն լեռները ^qհալեցան, Տէրոջ՝ Իսրայէլի Աստուծոյն առջեւէն այդ Սինան **ալ հալեցաւ**։
- 6** Անաթի որդիին՝ Սամեգարի օրերը, Յայէլի օրերը, Ուղիները ^rդատարկ էին,

^h Եբբ.՝ շեղեցաւ

^l Եբբ.՝ դնելով

^h Եբբ.՝ երթալով

^u Կամ՝ իշխաններուն

^p Եբբ.՝ երեսէն

^q Եբբ.՝ հոսեցան

^r Եբբ.՝ պակաս

Եւ ճամբորդները խոտորնակ ուղիներէ կը քալէին:

- 7 Իսրայէլի մէջ ^Եզօրապետներ պակսեցան,
Պակսեցան, մինչեւ որ ես՝ Դեբորա՝ կանգնեցայ,
Մինչեւ որ կանգնեցայ **իբր** մայր մը Իսրայէլի մէջ:
- 8 Նոր աստուածներ ընտրեցին,
Այն ատեն **իրենց** դռներուն մէջ պատերազմ եղաւ.
Արդեօք Իսրայէլի քառասուն հազար **զօրքին** մէջ
Վահան կամ գեղարդ տեսնուեցա՞ւ:
- 9 Իմ սիրտս Իսրայէլի օրէնսդիրներուն վրայ է.
Ո՛վ ժողովուրդին յօժարակամ եղողները,
Տէ՛րը օրհնեցէք:
- 10 Սպիտակ էջերու վրայ հեծնողներ՛,
^ԳԴատարանը նստողներ՛,
Ու ճամբան քալողներ՛, խօսեցէ՛ք:
- 11 ^ԵԱղեղնաւորներուն ձայնով՝
Ջուր քաշելու տեղերուն մէջ՝
Հոն Տէրոջ ^Բարդար գործերը՝,
Եւ Իսրայէլի մէջ անոր զօրապետներուն արդար գործերը թող տարփողեն.
Այն ատեն Տէրոջ ժողովուրդը թող դռները իջնէ:
- 12 Արթնցի՛ր, արթնցի՛ր, **ո՛վ** Դեբորա.
Արթնցի՛ր, արթնցի՛ր, **ու** ^Բերգէ՛:
Ո՛վ Բարակ, կանգնէ՛.
Ո՛վ Աբինոամի որդի, քու ^Գգերիներդ գերեվարէ՛:
- 13 Այն ատեն ժողովուրդէն վերապրողին
Տիրապետել տուաւ երեւելիներուն վրայ.
Տէրը ինձի տիրապետել տուաւ
Ջօրաւորներուն վրայ:
- 14 Եփրեմէ **եկան** Ամաղէկի մէջ արմատ ունեցողները.
Բենիամին ետեւէդ **եկաւ**՝ քու ժողովուրդիդ մէջէն.
Մաքիբէ օրէնսդիրներ իջան,
Ու Ջաբուղոնէ՝ գրագիրի գրիչ բռնողներ:
- 15 Իսաքարի իշխանաւորները Դեբորայի հետ **եղան**,
Եւ Իսաքար՝ Բարակի պէս՝
Ի՛Անոր ետեւէն՝՝ հովիտը դրկուեցաւ:

^Ե Կամ՝ գլխաւորներ

^Գ Կամ՝ Գորգերու վրայ

^Ե Կամ՝ Աւար բաժնողներուն, եւ կամ՝ Հաւաքուողներուն

^Բ Եբր.՝ արդարութիւնները

^Բ Եբր.՝ ե՛րգ մը ըսէ

^Գ Եբր.՝ գերութիւնդ

^Դ Եբր.՝ Ուտըով

Ռուբէնի ^Լազգատոհմերուն մէջ

Մեծ **էից** սիրտի որոշումները.

16 Ինչո՞ւ գոմերուն մէջ կեցար,

Որ ^Խհօտերուն մայե՞լը՝ լսես.

Ռուբէնի ազգատոհմերուն մէջ

Մեծ **էից** սիրտի հետազօտութիւնները:

17 Գաղաադ Յորդանանի միւս կողմը կը բնակէր,

Ու Դան ինչո՞ւ նաւերու մէջ պանդխտացաւ:

Ասեր ծովուն եզերքը կը մնար,

Եւ իր նաւահանգիստներուն քով կը բնակէր:

18 Զաբուղոն ու Նեփթաղիմ **այնպիսի** ժողովուրդ մըն են,

Որ դաշտի բարձունքներուն վրայ իրենց անձը մահուան վտանգին մէջ կը դնեն:

19 Թագաւորները եկան, պատերազմեցան.

Այն ատեն Զանանացիներուն թագաւորները

Մակեդոնի ջուրին քով՝ Թանաքի մէջ պատերազմեցան.

Բայց դրամի շահ չստացան:

20 Երկինքէն պատերազմեցան.

Աստղերը իրենց ^Յշրջածիրերէն

Սիսարայի դէմ պատերազմեցան:

21 Կիսոն վտակը – այդ վաղեմի վտակը –,

Կիսոն վտակը զանոնք քշեց տարաւ:

Ո՛վ իմ անձս, **անոնց** զօրութիւնը ոտնակոխ ըրիր:

22 Այն ատեն ձիերուն սմբակները

Սրընթաց վազքէն **գետինը** ծեծեցին,

Անոնց հզօրներուն սրընթաց վազքէն:

23 Տէրոջ հրեշտակը ըսաւ. “Անիծեցէ՛ք Մարովզը,

Անոր բնակիչները սաստի՛կ անիծեցէք,

Զանի որ Տէրոջ օգնութեան չեկան,

Տէրոջ օգնութեան՝ զօրաւոր **թշնամի**ներուն դէմ □:

24 Կենեցի Զաբերի կինը՝ Յայէլ

Կիներուն մէջ **բոլորէն** աւելի օրհնեա՛լ ըլլայ.

Վրաններու մէջ **բնակող** կիներէն

Աւելի օրհնեա՛լ ըլլայ:

25 **Սիսարա** ջուր խնդրեց, կաթ տուաւ.

Երեւելիներուն գաւաթով՝ կոգի մատուցանեց:

26 Ան իր ձեռքը ցիցին երկարեց,

Եւ իր աջ ձեռքը՝ աշխատաւորի մուրճին,

Սիսարայի զարնելով՝ անոր գլուխը ճեղքեց,

Անոր քունքը կոտրեց ու խոցեց:

27 **Յայէլի** ոտքերուն մէջտեղը ծռեցաւ, ինկաւ, փռուեցաւ.

Անոր ոտքերուն մէջտեղը ծռեցաւ, ինկաւ.

^Լ Կամ՝ առուններուն

^Խ Կամ՝ հօտերուն մէջ սրինգի ձա՞յնը

^Յ Եբր.՝ պողոտաներէն

Ուր որ ծռեցաւ, հոն ինկաւ՝ բնաջնջուած:

28 Սիսարայի մայրը պատուհանէն նայեցաւ,
Ու վանդակափեղկին ետեւէն գոչեց.

“Ինչո՞ւ անոր կառքը կը յամենայ գալու,
Ինչո՞ւ անոր կառքերուն գնացքը կ’ուշանայ⁴:

29 Անոր իմաստուն իշխանուհիները իրեն պատասխանեցին,
Ինք ալ ինքնիրեն ⁴պատասխանեց.

30 “Անշուշտ անոնք ւաւար գտան,
Եւ գայն կը բաժնեն.

Ամէն ⁶կտրիճի՝ մէկ կամ երկու ⁸երիտասարդուհի,

Իսկ Սիսարայի՝ գոյնզգոյն ւաւար մը,

Գոյնզգոյն նկարազարդ ւաւար մը,

Երկու կողմէն գոյնզգոյն **ու** նկարազարդ՝ ւաւար **առնողներուն** վիզին համար⁹:

31 Ո՛վ Տէր, քու բոլոր թշնամիներդ

Այսպէս թող կորսուին.

Իսկ ⁷քեզ սիրողները՝

Իր գօրութեամբ ելլող արեւին պէս ըլլան»:

Ու երկիրը քառասուն տարի հանդարտեցաւ:

ԳԵԴԷՈՆ

6

Իսրայէլի որդիները Տէրոջ ⁴առջեւ չարիք գործեցին. ուստի Տէրը զանոնք եօթը տարի Մադիանացիներուն ձեռքը մատնեց: **2** Մադիանացիներուն ձեռքը Իսրայէլի դէմ գօրացաւ, **ու** Մադիանացիներուն պատճառով՝ Իսրայէլի որդիները իրենց համար խռոչներ, քարայրներ եւ ամրութիւններ շինեցին լեռներու մէջ: **3** Երբ Իսրայէլացիները կը սերմանէին, Մադիանացիները անոնց դէմ կը բարձրանային, եւ Ամադեկացիներն **ու** ⁵արեւելքցիներն ալ կը բարձրանային: **4** Անոնց դիմաց բանակելով՝ գետինին արգասիքը կը փճացնէին մինչեւ Գազա, **ու** Իսրայէլի ապրուստ մը չէին թողուր, ո՛չ ոչխար, ո՛չ արջառ, եւ ո՛չ էջ: **5** Արդարեւ անոնք իրենց խաշինքով **ու** վրաններով կը բարձրանային, եւ մարախի պէս՝ բազմութեամբ կու գային. թէ՛ իրենք եւ թէ իրենց ուղտերը անթիւ էին, **ու** **Իսրայէլի** երկիրը կու գային՝ գայն կործանելու համար: **6** Իսրայէլ Մադիանացիներուն պատճառով չափազանց ⁶թշուառացաւ. հետեւաբար Իսրայէլի որդիները Տէրոջ աղաղակեցին:

⁴ Եբբ.՝ խօսք վերադարձուց

⁶ Եբբ.՝ գօրաւոր մարդու

⁸ Եբբ.՝ արգանդ

⁷ Եբբ.՝ զինք

⁹ Եբբ.՝ աչքերուն

⁵ Եբբ.՝ արեւելքի որդիներն

⁶ Եբբ.՝ ցածցաւ

7 Երբ Իսրայելի որդիները Տէրոջ աղաղակեցին Մադիանացիներուն պատճառով, 8 Տէրը Իսրայելի որդիներուն մարգարէ մը ղրկեց՝ որ անոնց ըսաւ. «Տէրը՝ Իսրայելի Աստուածը սա՛ կը յայտարարէ. “Ե՛ս ձեզ Եփայտոսէն բարձրացուցի, ու ձեզ ստրկութեան տունէն դուրս հանեցի. 9 ձեզ Եփայտացիներուն ձեռքէն եւ բոլոր ձեզ տանջողներուն ձեռքէն ազատեցի. զանոնք ձեր առջեւէն վռնտելով անոնց երկիրը ձեզի տուի, 10 ու ձեզի ըսի. “Ե՛ս եմ Եհովան՝ ձեր Աստուածը. մի՛ վախճաք Ամորհացիներուն աստուածներէն, որոնց երկրին մէջ կը բնակիք”։ Բայց դուք իմ խօսքս մտիկ չըրիք»։

11 Տէրոջ հրեշտակը եկաւ եւ Աբիեգերեան Յովասի բեւեկնիին տակ նստաւ, որ Եփրայի մէջ էր. անոր որդին՝ Գեդէոն հնձանին մէջ ցորեն կը ծեծէր, Մադիանացիներուն Դառնէն փախցնելու համար։ 12 Տէրոջ հրեշտակը իրեն երեւցաւ ու ըսաւ. «Ո՛վ զօրաւոր կտրիճ, Տէրը քեզի հետ է»։ 13 Գեդէոն անոր ըսաւ. «Ո՛հ, իմ տէ՛րս, եթէ Տէրը մեզի հետ է, ինչո՞ւ այս բոլոր բաները մեզի պատահեցան։ Ո՞ւր են անոր բոլոր սքանչելիքները, որոնց մասին մեր հայրերը մեզի կը պատմեն՝ ըսելով. “Տէ՛րը մեզ Եփայտոսէն բարձրացուց»։ Բայց հիմա Տէրը մեզ երեսէ՛ ձգած է՝ մեզ Մադիանացիներուն ձեռքը մատնելով»։ 14 Տէրը իրեն նայեցաւ եւ ըսաւ. «Ա՛յդ ոյժովդ գնա, որպէսզի Իսրայելը Մադիանացիներուն ձեռքէն ազատես։ Ես չե՞մ քեզ ղրկողը»։ 15 Գեդէոն անոր ըսաւ. «Ո՛հ, իմ Տէ՛րս, Իսրայելը ինչո՞վ ազատեմ. ահա՛ իմ Եփրայաստանս Մանասէի տոհմին տկարն է, ու ես իմ հօրս տան ամենէն փոքրն եմ»։ 16 Տէրը իրեն ըսաւ. «Ես անշուշտ քեզի հետ պիտի ըլլամ, եւ Մադիամը մէկ մարդու պէս պիտի զարնես»։ 17 Ինք ալ անոր ըսաւ. «Կ’աղերսե՛մ, եթէ քու աչքերուդ առջեւ շնորհք գտայ՝ ինձի նշա՛ն մը՝ ցոյց տուր», որպէսզի գիտնամ թէ՛ դո՛ւն ես ինձի հետ խօսողը։ 18 Կ’աղերսե՛մ, ասկէ մի՛ հեռանար, մինչեւ որ քեզի գամ, իմ ընծաս Եփրայեմ ու քու առջեւդ դնեմ»։ Ան ալ ըսաւ. «Կը սպասեմ՝ մինչեւ որ վերադառնաս»։ 19 Գեդէոն ներս գնաց, այծերէն ուլ մը պատրաստեց, նաեւ բաղարջ՝ մէկ արդու ալիւրէ. միսը սակառի մը մէջ դրաւ, արգանակն ալ պտուկի մը մէջ դրաւ, անոր Եփրայեմ՝ բեւեկնիին տակ, եւ մատուցանեց։ 20 Աստուծոյ հրեշտակը իրեն ըսաւ. «Միսն ու բաղարջը ա՛ռ, այս ժայռին վրայ դի՛ր, եւ արգանակը թափէ՛»։ Ինք ալ այդպէս ըրաւ։ 21 Յետոյ Տէրոջ հրեշտակը իր ձեռքը եղող ցուպին ծայրը երկարեց, ու միսին եւ բաղարջին դպաւ. վէմէն կրակ բարձրացաւ, միսն ու անխմոր կարկանդակը սպառեց, ապա Տէրոջ հրեշտակը անոր աչքերուն առջեւէն գնաց։ 22 Երբ Գեդէոն տեսաւ թէ ան Տէրոջ հրեշտակն էր, Գեդէոն ըսաւ. «Վա՛յ ինձի, Տէ՛ր Եհովա, որովհետեւ Տէրոջ հրեշտակը երես առ երես տեսայ»։ 23 Բայց Տէրը իրեն ըսաւ. «Խաղաղութի՛ւն քեզի. մի՛ վախճար, պիտի չմեռնիս»։

24 Գեդէոն հոն Տէրոջ զոհասեղան մը կառուցանեց եւ անոր անունը՝ Եհովա-Շալոմ կոչեց, որ մինչեւ այսօր Աբիեգերեաններու Եփրային մէջ կեցած է։

25 Այդ գիշերը՝ Տէրը իրեն ըսաւ. «Ա՛ռ քու հօրդ զուարակը, եօթը տարեկան երկրորդ զուարակը, փլցո՛ւր հօրդ ունեցած Բահաղի բագինը, ու կտրէ՛ քովի աստարովթը։ 26

⁷ Երբ.՝ երեսէն

⁸ Երբ.՝ հազարաւորս

⁹ Երբ.՝ ըրէ

¹⁰ Երբ.՝ դուրս հանեմ

¹¹ Երբ.՝ դուրս հանեց

¹² Այսինքն՝ Տէր խաղաղութեան, կամ՝ Տէրոջ խաղաղութիւնը

Տէրոջ՝ քու Աստուծոյդ զոհասեղան մը կառուցանէ այս ժապառածին գագաթը՝ յարմար կերպով՝, ա՛ն երկրորդ զուարակը, եւ ողջակէ՛զ մատուցանէ աստարովթին փայտով՝ որ պիտի կտրես»։ **27** Գեղէոն իր ծառաներէն տասը մարդ առաւ, ու Տէրոջ իրեն ըսածին համաձայն ըրաւ. սակայն **այս բանը** ցերեկը չըրաւ՝ իր հօր ընտանիքէն եւ քաղաքին մարդոցմէն վախճալով, հապա գիշերը ըրաւ։

28 Երբ քաղաքին մարդիկը առտուն՝ կանուխ ելան, ահա՛ Բահաղի բագինը փլած էր, անոր քովի աստարովթը՝ կտրուած, ու երկրորդ զուարակը՝ կառուցանուած զոհասեղանին վրայ **ողջակէզ** մատուցանուած։ **29** Ուստի իրարու ըսին. «Ո՞վ գործեց այս արարքը»։ Որոնեցին, փնտռեցին, եւ ըսուեցաւ. «Յովասի որդին՝ Գեղէոն գործեց այս արարքը»։ **30** Զաղաքին մարդիկը Յովասի ըսին. «Դո՛ւրս հանէ որդիդ՝ որպէսզի մեռնի, քանի որ Բահաղի բագինը փլցուցեր ու անոր քովի աստարովթը կտրեր է»։ **31** Յովաս իրեն ինչորդիմացող բոլոր մարդոց ըսաւ. «Միթէ Բահաղի իրաւունքը դո՞ւք պիտի պաշտպանէք, կամ թէ զայն դո՞ւք պիտի ազատէք. ո՞վ որ անոր իրաւունքը պաշտպանէ, անիկա՛ թող մեռցուի մինչեւ առտու։ Եթէ ան աստուած է, թող ի՛նք պաշտպանէ իր իրաւունքը **անոր դէմ**, քանի որ իր բագինը փլցուած է»։ **32** Այդ օրը զայն ՝Յերոբահաղ կոչեց, որովհետեւ ըսաւ. «Թող Բահա՛ղ պաշտպանէ իր իրաւունքը անոր դէմ, քանի որ ան իր բագինը փլցուց»։

33 Բոլոր Մադիանացիները, Ամաղեկացիներն ու ^Խարեւելքիները միաբանութեամբ հաւաքուեցան, եւ **Յորդանանէն** անցնելով՝ Յեզրայէլի հովիտին մէջ բանակեցան։ **34** Տէրոջ Հոգին ^ԾԳեղէոնի վրայ հանգչեցաւ՝. երբ ան շեփոր հնչեցուց, Աբիեզերեանները իր կըքով ^Կկանչուեցան։ **35** Ամբողջ Մանասէի պատգամաւորներ ղրկեց, ան ալ իր քով կանչուեցաւ. Ասերի, Զարուղոնի ու Նեփթաղիմի ալ պատգամաւորներ ղրկեց, եւ անոնք բարձրացան գիրենք դիմաւորելու։

36 Գեղէոն Աստուծոյ ըսաւ. «Եթէ Իսրայէլը իմ ձեռքովս պիտի ազատես՝ ինչպէս ըսիր, **37** ահա՛ կալին մէջ բուրդի գգաթ մը կը դնեմ. եթէ միայն գգաթին վրայ ցօղ ըլլայ, իսկ ամբողջ գետինը չոր **մնայ**, այն ատեն պիտի գիտնամ թէ Իսրայէլը իմ ձեռքովս պիտի ազատես՝ ինչպէս ըսիր»։ **38** Եւ այնպէս եղաւ. երբ առտուն՝ կանուխ ելաւ ու գգաթը ճմլեց, գգաթէն իր քամած ցօղը՝ լման գաւաթ մը ջուր եղաւ։ **39** Գեղէոն Աստուծոյ ըսաւ. «Ընու բարկութիւնդ ինծի դէմ թող չբորբոքի, եւ միայն այս անգամ խօսիմ։ Կ՛աղերսե՛մ, միայն այս անգամ **ալ** գգաթով փորձեմ. այժմ միայն գգաթը թող չոր **մնայ**, իսկ ամբողջ գետինին վրայ թող ցօղ ըլլայ»։ **40** Այդ գիշերը Աստուած այնպէս ըրաւ. միայն գգաթը չոր **մնաց**, իսկ ամբողջ գետինին վրայ ցօղ եղաւ։

ԳԵՂԷՈՆ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՄԱԴԻԱՆԱՅԻՆԵՐՈՒՆ

^Ժ **Կամ**՝ ամրոցին գագաթին բաց տեղը
^Ի **Երբ**՝ դէմ կեցող
^Կ **Այսինքն**՝ Բահաղ թող ջատագովէ
^Խ **Երբ**՝ արեւելքի որդիները
^Ծ **Երբ**՝ Գեղէոնը հագուեցուց
^Կ **Երբ**՝ ետեւէն
^Զ **Երբ**՝ աղաղակով **կանչուեցան**

Յերոբահադ, այսինքն՝ Գեդէոն, եւ անոր հետ եղող ամբողջ ժողովուրդը՝ կանուխ ելան, ու Հարողի աղբիւրին քով բանակեցան: Մադիամի բանակավայրը անոր հիւսիսային կողմն էր, դէպի Մորէի բլուրը՝ հովիտին մէջ: **2** Տէրը Գեդէոնի ըսաւ. «Զեզի հետ եղող ժողովուրդը շատ է. **չեմ ուզեր** Մադիամը անոնց ձեռքը մատնել, որպէսզի Իսրայէլ ինծի դէմ՝ չպարծենայ եւ չըսէ. “Ի՛մ ձեռքս գիս ազատեց”»: **3** Ուստի հիմա գոչէ՛ ժողովուրդին ականջներուն՝ ըսելով. “Ո՛վ որ վախկոտ է ու կը սարսռայ, թող վերադառնայ եւ շուտով Գաղաադ լեռնէն հեռանայ”»: ժողովուրդէն քսաներկու հազար **անձ** վերադարձաւ, ու տասը հազար մնաց: **4** Տէրը Գեդէոնի ըսաւ. «ժողովուրդը տակաւին շատ է: Զուրին քով իջեցուր զանոնք, ու հոն քեզի համար զանոնք զտեմ. որո՛ւն համար որ քեզի ըսեմ. “Ասիկա քեզի հետ թող երթայ, ան քեզի հետ թող երթայ. եւ որո՛ւն համար որ քեզի ըսեմ. “Ասիկա քեզի հետ թող չերթայ, ան թող չերթայ”»: **5** Ուստի ժողովուրդը ջուրին քով իջեցուց, եւ Տէրը Գեդէոնի ըսաւ. «Ո՛վ որ իր լեզուով ջուրը կը լակէ՝ ինչպէս շունը կը լակէ, զայն զա՛տ դիր. նաեւ **զա՛տ դիր** ո՛վ որ իր ծունկերուն վրայ կը ծռի՝ խմելու համար»: **6** Ձեռքը բերանը **տանելով** լակողներուն թիւը երեք հարիւր մարդ էր. մնացեալ ամբողջ ժողովուրդը իր ծունկերուն վրայ ծռեցաւ՝ ջուր խմելու համար: **7** Տէրը Գեդէոնի ըսաւ. «Այն երեք հարիւր մարդոցմով, որ **ջուրը** լակեցին, ձեզ պիտի ազատեմ, ու Մադիամը քու ձեռքդ պիտի մատնեմ. **մնացեալ** ամբողջ ժողովուրդը թող երթայ, իւրաքանչիւրը՝ իր տեղը»»: **8** Ուստի ժողովուրդը իր ձեռքը պաշար առաւ, նաեւ իր շեփորները: **Գեդէոն** Իսրայէլի **մնացեալ** բոլոր մարդիկը դրկեց, իւրաքանչիւրը իր վրանը. իսկ այդ երեք հարիւր **Բմարդիկը** իր քով պահեց՝: Մադիամի բանակավայրը իրմէ վար էր՝ հովիտին մէջ:

9 Նոյն գիշերը՝ Տէրը անոր ըսաւ. «Կանգնէ՛, **եւ ասկէ** բանակավայրը իջիր, քանի զայն քու ձեռքդ մատնեցի: **10** Բայց եթէ իջնելու կը վախնաս, քու սպասաւորիդ՝ Փուրայի՛ հետ բանակավայրը իջիր, **11** ու լսէ՛ թէ անոնք ի՛նչ կը խօսին. անկէ ետք ձեռքերդ պիտի ուժովնան, որպէսզի բանակավայրը իջնես»: Ուստի ինք եւ իր սպասաւորը՝ Փուրա բանակավայրին մէջի գունդերուն ծայրը իջան: **12** Մադիամ, Ամաղէկ ու բոլոր արեւելքցիները մարախներու պէս՝ բազմութեամբ հովիտին մէջ փռուած էին. անոնց ուղտերը անթիւ էին, ծովուն եզերքը եղող աւազին չափ շատ էին: **13** Երբ Գեդէոն **հոն** հասաւ, ահա՛ մարդ մը իր ընկերին երազ կը պատմէր եւ կ'ըսէր. «Երազ մը տեսայ. ահա՛ գարիէ հացի նկանակ մը դէպի Մադիամի բանակավայրը կը թաւալէր, ու վրանին հասնելով՝ անոր զարկաւ եւ ան ինկաւ. զայն տակնուվրայ ըրաւ, ու վրանը տապալեցաւ»: **14** Անոր ընկերը պատասխանեց. «Ատիկա ուրիշ բան չէ, այլ Իսրայէլացի Յովասի որդիին՝ Գեդէոնի սուրը: Աստուած Մադիամն ու ամբողջ բանակավայրը անոր ձեռքը մատնած է»:

15 Երբ Գեդէոն երազին պատմութիւնը եւ անոր մեկնութիւնը լսեց, **Տէրոջ** երկրպագեց. յետոյ Իսրայէլի բանակավայրը վերադարձաւ ու ըսաւ. «Կանգնեցէ՛ք, քանի Տէրը Մադիամի բանակավայրը ձեր ձեռքը մատնած է»: **16** Այդ երեք հարիւր մարդիկը երեք ջոկատի բաժնելով՝ բոլորին ձեռքը շեփորներ եւ պարապ սափորներ տուաւ, սափորներուն մէջ ալ ջահեր **դրաւ**: **17** Անոնց ըսաւ. «Ինծի՛ նայեցէք ու նո՛յնպէս ըրէք. երբ բանակավայրին ծայրը հասնիմ, ի՛նչ որ ընեմ՝ նո՛յնպէս ըրէք: **18** Երբ ես եւ բոլոր ինծի հետ եղողները շեփոր հնչեցնենք, դո՛ւք ալ ամբողջ բանակավայրին շուրջը շեփորները հնչեցուցէք եւ ըսէ՛ք. “Տէրոջ ու Գեդէոնի **սուրը**”»:

19 Գեդէոն եւ անոր հետ եղող հարիւր մարդիկը՝ կէս գիշերուան պահուն սկիզբը, երբ

^u **Երբ.**՝ չփառաւորուի
^g **Երբ.**՝ արեւելքի որդիները

պահապանները նոր նշանակած էին, բանակավայրին ծայրը հասան, եւ շեփորները հնչեցնելով՝ իրենց ձեռքերուն մէջ եղած սափորները կոտորեցին: **20** Երեք ջոկատներն ալ շեփորները հնչեցուցին ու սափորները կոտորեցին. ձախ ձեռքով ջահերը բռնած էին, աջ ձեռքով ալ շեփորները՝ հնչեցնելու համար, եւ կը պոռային. «Տէրոջ ու Գեղէոնի սուրը»:

21 Մինչ իւրաքանչիւրը իր տեղը կայնած էր՝ բանակավայրին շուրջը, ամբողջ բանակը վազելով եւ գոռալով փախաւ: **22** Երբ այդ երեք հարիւր մարդիկը իրենց շեփորները հնչեցուցին, Տէրը իւրաքանչիւրին սուրը իր ընկերին վրայ դարձուց՝ ամբողջ բանակավայրին մէջ. բանակը մինչեւ Բեթասետա՝ դէպի Սարերա, ու մինչեւ Աբէլ-Մաուլայի սահմանը եւ Տաբէթ փախաւ:

23 Իսրայելացիները Նեփթաղիմէն, Ասերէն եւ ամբողջ Մանասէէն ⁷կանչուեցան, ու Մադիանացիները հետապնդեցին: **24** Գեղէոն Եփրեմի ամբողջ լեռնակողմը պատգամաւորներ դրկեց՝ ըսելով. «Իջէ՛ք Մադիանացիներուն հանդիպելու, եւ ջուրերը գրաւեցէ՛ք անոնց առջեւէն՝ մինչեւ Բեթբարա, նաեւ Յորդանանը»:

Ուստի Եփրեմի բոլոր մարդիկը կանչուեցան ու ջուրերը գրաւեցին մինչեւ Բեթբարա, նաեւ Յորդանանը: **25** Մադիամի երկու իշխանաւորները բռնեցին, Օրէբն ու Ջէբը. Օրէբը՝ Օրէբի վէմին քով մեռցուցին, Ջէբն ալ Ջէբի հնծանին քով մեռցուցին: Ապա Մադիանացիները հետապնդեցին, եւ Օրէբի ու Ջէբի գլուխները Գեղէոնի բերին՝ Յորդանանի միւս կողմէն:

ՄԱԴԻԱՆԱՅԻՆԵՐՈՒՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

8

Եփրեմեանները Գեղէոնի ըսին. «Ինչո՞ւ այս արարքը գործեցիր մեզի դէմ. Մադիամի դէմ պատերազմելու գացիր, բայց մեզ չկանչեցիր», եւ իրեն հետ սաստիկ վիճեցան: **2** Ինք ալ անոնց ըսաւ. «Ես հիմա ի՞նչ ըրի ձեզի նման: Արդեօք Եփրեմի ճռաքաղը՝ Արիեզերի այգեկութէն լաւագոյն չէ՞: **3** Աստուած ձե՛ր ձեռքը մատնեց Մադիամի իշխանաւորները՝ Օրէբն ու Ջէբը. ես ի՞նչ կրցայ ընել ձեզի նման»:

Երբ այս խօսքը ըսաւ, իրեն հանդէպ անոնց հոգին հանդարտեցաւ:

4 Գեղէոն Յորդանան եկաւ, եւ ինք ու իրեն հետ եղող երեք հարիւր մարդիկը անցան. թէպէտ պարտասած էին, **թշնամին** կը հետապնդէին: **5** Սոկքովթի մարդոց ըսաւ. «Կ'աղերսե՛մ, "իմծի հետեւող" ժողովուրդին հացի նկանակներ տուէ՛ք, քանի պարտասած են, ու ես Մադիամի թագաւորները՝ Ջեբէն եւ Սաղմանան կը հետապնդեմ»:

6 Բայց Սոկքովթի իշխանաւորները ըսին. «Միթէ Ջեբէի ու Սաղմանայի ասիերը արդէն քու ձեռքիդ մէ՞ջ են, որ մենք զօրքիդ հաց տանք»:

7 Գեղէոն ըսաւ. «Ուրեմն երբ Տէրը Ջեբէն եւ Սաղմանան ձեռքս մատնէ, ձեր մարմինները անապատին փուշերով ու տատասկներով պիտի ծեծեմ»:

8 Անկէ Փանուէլ բարձրացաւ, եւ անոնց նոյնպէս խօսեցաւ. Փանուէլի մարդիկն ալ իրեն պատասխանեցին **այնպէս**՝ ինչպէս Սոկքովթի մարդիկը պատասխաներ էին: **9** Ուստի Փանուէլի մարդոցն ալ ըսաւ. «Երբ խաղաղութեամբ վերադառնամ, այս աշտարակը պիտի փլցնեմ»:

10 Ջեբէ ու Սաղմանա Կարկարի մէջ էին, եւ անոնց հետ՝ իրենց բանակը, Բարեւելքցիներուն ամբողջ բանակէն մնացած **զօրքը**, տասնհինգ հազարի չափ **մարդ**. արդարեւ հարիւր քսան հազար սուր քաջող մարդ ինկած էր: **11** Գեղէոն Նոբահի ու

⁷ Եբր.՝ աղաղակով կանչուեցան

⁸ Եբր.՝ իմ ոտքիս

⁹ Եբր.՝ արեւելքի որդիներուն

Յոգբեհայի արեւելեան կողմէն՝ վրանաբնակներուն ճամբայով բարձրացաւ եւ բանակը զարկաւ, քանի բանակը **կը կարծէր** ապահովութեան մէջ ըլլալ: **12** Զեբէ ու Սաղմանա փախան. **Գեղէոն** զանոնք հետապնդեց, Մադիամի երկու թագաւորները՝ Զեբէն ու Սաղմանան բռնեց, եւ ամբողջ բանակը դողացուց:

13 Յովասի որդին՝ Գեղէոն «արեւը չելած» պատերազմէն վերադարձաւ: **14** Սոկքովթի մարդոցմէն երիտասարդ մը բռնեց եւ զայն հարցուփործեց. ան ալ Սոկքովթի իշխանաւորներէն ու երէցներէն եօթանասունեօթը մարդու անուն գրելով անոր **տուաւ**: **15** **Գեղէոն** Սոկքովթի բնակիչներուն եկաւ եւ ըսաւ. «Ահա՛ Զեբէն ու Սաղմանան, որոնց համար զիս նախատեսցիք եւ ըսիք. «Միթէ Զեբէի ու Սաղմանայի ասփերը արդէն քու ձեռքիդ մէջ են, որ մենք պարտասած մարդոցդ հաց տանք»»: **16** Ուստի քաղաքին երէցները առաւ, նաեւ անապատէն փուշեր ու տատասկներ, եւ անոնցմով Սոկքովթի մարդիկը ^Գպատժեց: **17** Իսկ Փանուէլի աշտարակը փլցուց ու քաղաքին մարդիկը մեռցուց:

18 Յետոյ Զեբէի ու Սաղմանայի ըսաւ. «Ի՞նչպէս էին Թաբորի մէջ ձեր սպաննած մարդիկը»: Անոնք պատասխանեցին. «Ի՞նչպէս դուն ես, անոնք ալ այնպէս էին. իւրաքանչիւրը թագաւորի որդիի կը նմանէր»: **19** Ինք ալ ըսաւ. «Անոնք իմ եղբայրներս՝ մօրս որդիներն էին: Տէրը կ'ապրի՛. եթէ զանոնք ողջ թողուցած ըլլայիք, ես ձեզ չէի մեռցներ»: **20** Ապա իր անդրանիկ **որդի** ին՝ Յեթերի ըսաւ. «Ոտքի՛ ելիր եւ մեռցո՛ւր ասոնք»: Բայց պատանին իր սուրը չքաշեց, որովհետեւ վախցաւ՝ ^Եդեռահասակ ըլլալով: **21** Ուստի Զեբէ ու Սաղմանա ըսին. «Դո՛ւն կանգնէ եւ մեր վրայ յարձակէ, քանի մարդուն գօրութիւնը իր **հասակին** համեմատ կ'ըլլայ»: Հետեւաբար Գեղէոն կանգնեցաւ, ու Զեբէն եւ Սաղմանան մեռցուց. անոնց ուղտերուն վիզին վրայ եղած մահիկներն ալ առաւ:

22 Իսրայելացիները Գեղէոնի ըսին. «Դո՛ւն տիրէ մեր վրայ, թէ՛ դուն, թէ՛ որդիդ, եւ թէ որդիիդ որդին, որովհետեւ մեզ Մադիամի ձեռքէն ազատեցիր»: **23** Բայց Գեղէոն անոնց ըսաւ. «Ես չեմ տիրեր ձեր վրայ, ո՛չ ալ իմ որդիս պիտի տիրէ ձեր վրայ. Տէ՛րը թող տիրէ ձեր վրայ»:

24 Ապա Գեղէոն անոնց ըսաւ. «Ձեզմէ՛ «բան մը պիտի խնդրեմ. իւրաքանչիւրդ իր աստիճան օդերը ինծի թող տայ»: (Արդարեւ անոնք իսմայելացի ըլլալով՝ ոսկի օդեր ունէին): **25** Անոնք ալ պատասխանեցին. «՛Յօժար սիրտով՝ կու տանք»: Ուստի հանդերձ մը փռեցին, եւ իւրաքանչիւրը իր աստիճան օդերը հոն ձգեց: **26** Իր խնդրած ոսկի օդերուն կշիռը հազար եօթը հարիւր **սիկը** ոսկի եղաւ, մահիկներէն, գինդերէն, ու Մադիամի թագաւորներուն վրայի ^Զծիրանի հագուստներէն եւ անոնց ուղտերուն վիզին վրայ եղած մանեակներէն զատ: **27** Գեղէոն անոնցմով ^ԷՔեփուտ մը՝ շինեց ու զայն Եփրայի մէջ՝ իր քաղաքին մէջ դրաւ. եւ հոն ամբողջ Իսրայելը անոր հետ պռոնկեցաւ. ասիկա Գեղէոնի ու անոր տան որոգայթ եղաւ:

^Գ Կամ՝ Հարէսի գառիվերէն

^Դ Եբբ.՝ հասկցուց

^Ե Եբբ.՝ պատանի

^Զ Եբբ.՝ խնդրանք

^Է Եբբ.՝ տալով

^Ը Այսինքն՝ ծիրանիով ներկուած կերպասէ

^Թ Հոս՝ պաշտամունքի առարկայ մը

28 Այսպէս Մադիամ Իսրայէլի որդիներուն առջեւ ընկճուեցաւ, եւ անկէ ետք **չկրցաւ** գլուխ վերցնել: Գեղէոնի ժամանակ՝ երկիրը քառասուն տարի հանդարտեցաւ:

ԳԵՂԷՈՆԻ ՄԱՆԸ

29 Յովասի որդին՝ Յերոբահաղ գնաց եւ իր տունը բնակեցաւ: 30 Գեղէոն եօթանասուն որդի ունէր՝ իր երանքէն ելած, քանի շատ կիներ ունէր: 31 Սիւքէմի մէջ ունեցած հարճն ալ իրեն որդի մը ծնաւ, որուն անունը Աբիմելէք դրաւ: 32 Յովասի որդին՝ Գեղէոն լա՛ւ ալեւորութեան մէջ մեռաւ, եւ Աբիեգերեաններու Եփրային մէջ իր հօր՝ Յովասի գերեզմանը թաղուեցաւ:

33 Երբ Գեղէոն մեռաւ, Իսրայէլի որդիները դարձեալ Բահաղներու հետ պռռնկեցան, ու Բահաղ-Բերիթը իրենց աստուած ըրին: 34 Իսրայէլի որդիները չյիշեցին Տէրը՝ իրենց Աստուածը, որ զիրենք ազատած էր իրենց շրջակայ բոլոր թշնամիներուն ձեռքէն: 35 ո՛չ ալ կարեկցութեամբ վարուեցան Յերոբահաղի (այսինքն՝ Գեղէոնի) տան հետ, անոր Իսրայէլի ըրած ամբողջ բարիքին համեմատ:

ԱԲԻՄԵԼԷՔ

9

Յերոբահաղի որդին՝ Աբիմելէք Սիւքէմ գնաց, իր մօր եղբայրներուն քով, անոնց հետ խօսեցաւ, նաեւ իր մօր հօր տան ամբողջ գերդաստանին հետ՝ ըսելով. 2 «Կ'աղերսե՛մ, Սիւքէմի բոլո՛ր՝ «բնակիչներուն ականջներուն ըսէք. «Ո՞րը լաւագոյնն է ձեզի. Յերոբահաղի բոլոր որդիներուն՝ եօթանասուն մարդոց **կողմէ** կառավարուի՞լը, թէ մէկ մարդու **կողմէ** կառավարուիլը: Նաեւ յիշեցէ՛ք թէ ես ձեր ոսկորն ու միսն եմ»: 3 Ուստի իր մօր եղբայրները անոր մասին այս բոլոր խօսքերը Սիւքէմի բոլոր բնակիչներուն ականջներուն ըսին, եւ անոնց սիրտը ^բԱբիմելէքի հակեցաւ, քանի որ ըսին. «Ան մեր եղբայրն է»: 4 Բահաղ-Բերիթի տունէն եօթանասուն **կտոր** արծաթ տուին անոր, եւ Աբիմելէք անոնցմով դատարկապորտ ու սրիկայ մարդիկ վարձեց, որոնք իրեն հետեւեցան: 5 Եփրայի մէջ իր հօր տունը մտաւ, եւ իր եղբայրները՝ Յերոբահաղի որդիները – եօթանասուն մարդ – մէկ քարի վրայ սպաննեց. բայց Յերոբահաղի **ամենէն** պզտիկ որդին՝ Յովաթամ **ողջ** մնաց, քանի որ պահուրտեցաւ: 6 Յետոյ Սիւքէմի բոլոր բնակիչներն ու Մելունի ամբողջ տունը հաւաքուեցան, եւ գացին Աբիմելէքը թագաւոր հռչակեցին Սիւքէմի մէջ՝ ^գպահապաններու կաղնիին քով:

7 Երբ **ասիկա** Յովաթամի իմացուցին, ան գնաց՝ Գարիզին լերան գագաթը կայնեցաւ, ձայնը բարձրացնելով պռռաց, եւ անոնց ըսաւ. «Ո՛վ Սիւքէմի բնակիչներ, ինծի՛ մտիկ ըրէք, որ Աստուած ձեզի մտիկ ընէ: 8 Ծառերը գացին՝ որ իրենց համար թագաւոր մը օծեն, ու ձիթենիին ըսին. «Թագաւորէ՛ մեր վրայ»: 9 Բայց ձիթենին անոնց ըսաւ. «Հրաժարի՞մ պարարտութենէս, որ Աստուած եւ մարդիկը պատուել կու տայ ինձմով», ու երթամ

^ա Եբր.՝ տէրերուն

^բ Եբր.՝ Աբիմելէքի ետեւէն

^գ Կամ՝ արծառի

^դ Կամ՝ որուն համար Աստուած եւ մարդիկ զիս կը պատուեն

Ե՛իշխե՞մ ծառերուն վրայ¹⁰ Ծառերը թզենիին ըսին. “Դո՛ւն եկուր մեր վրայ թագաւորէ¹¹ Սակայն թզենին անոնց ըսաւ. “Հրաժարի՞մ քաղցրութենէս եւ լաւ պտուղէս, ու երթամ իշխե՞մ ծառերուն վրայ¹² Յետոյ ծառերը որթատունկին ըսին. “Դո՛ւն եկուր մեր վրայ թագաւորէ¹³ Որթատունկն ալ անոնց ըսաւ. “Հրաժարի՞մ Աստուած եւ մարդիկը ուրախացնող քաղցուէս, ու երթամ իշխե՞մ ծառերուն վրայ¹⁴ Այն ատեն բոլոր ծառերը Պժճիկին ըսին. “Դո՛ւն եկուր մեր վրայ թագաւորէ¹⁵ Դժնիկը ծառերուն ըսաւ. “Եթէ ճշմարտապէս զիս ձեր վրայ թագաւոր կ’օծէք, եկէ՛ք իմ շուքիս էտակ նստեցէք՝. թէ ոչ՝ դժնիկէն թող կրակ ելլէ ու Լիբանանի մայրիները սպառէ¹⁶։

¹⁶ Ուստի հիմա, եթէ Աբիմելէքը թագաւոր հռչակելով՝ դուք ճշմարտութեամբ եւ հաւատարմութեամբ վարուեցաք, եթէ Յերոբահաղի ու անոր տան բարութիւն ըրիք, եթէ անոր Գործերուն վարձատրութեան համեմատ անոր հետ վարուեցաք. ¹⁷ (արդարեւ իմ հայրս ձեզի համար պատերազմեցաւ, իր անձը Վտանգի մէջ դրաւ՝ ու ձեզ Մադիամի ձեռքէն ազատեց. ¹⁸ իսկ դուք այսօր իմ հօրս տան դէմ կանգնեցաք, անոր որդիները – եօթանասուն մարդ – մէկ քարի վրայ սպանցեցիք, եւ անոր աղախիճին որդին՝ Աբիմելէքը, ձեր եղբայրը ըլլալուն համար, Սիւքէմի բնակիչներուն վրայ թագաւոր նշանակեցիք.) ¹⁹ ուստի եթէ այսօր Յերոբահաղի եւ անոր տան հետ ճշմարտութեամբ ու հաւատարմութեամբ վարուեցաք, Աբիմելէքի համար ուրախացէ՛ք, ան ալ ձեզմով թող ուրախանայ. ²⁰ թէ ոչ՝ Աբիմելէքէն թող կրակ ելլէ եւ Սիւքէմի բնակիչներն ու Մելոնի տունը սպառէ, նաեւ Սիւքէմի բնակիչներէն ու Մելոնի տունէն կրակ ելլէ եւ Աբիմելէքը սպառէ»։ ²¹ Յետոյ Յովաթամ վազեց ու փախաւ, Բէեր գնաց ու հոն բնակեցաւ, իր եղբոր՝ Աբիմելէքի Իպատճառով։

²² Աբիմելէք Իսրայէլի վրայ երեք տարի իշխեց։ ²³ Աստուած Աբիմելէքի եւ Սիւքէմի բնակիչներուն միջեւ չար ոգի մը դրկեց, ու Սիւքէմի բնակիչները Աբիմելէքի անհաւատարիմ եղան. ²⁴ որպէսզի Յերոբահաղի եօթանասուն որդիներուն եղած բռնութիւնը անոր վրայ գայ, եւ անոնց թափուած արիւնը իրենց եղբոր՝ Աբիմելէքի վրայ հասնի, որ զանոնք սպանցեր էր, ու Սիւքէմի բնակիչներուն վրայ, որ անոր ձեռքերը ուժովցուցեր էին՝ իր եղբայրները սպանցելու։ ²⁵ Ուստի Սիւքէմի բնակիչները անոր դէմ դարանակալներ դրին լեռներուն գագաթները, եւ ճամբան իրենց քովէն բոլոր անցնողները կը թալլէին։ Ասիկա Աբիմելէքի իմացուցին։ ²⁶ Աբեղի որդին՝ Գաաղ իր եղբայրներուն հետ եկաւ, Սիւքէմի մէջէն անցան, ու Սիւքէմի բնակիչները անոր վստահեցան։ ²⁷ Դուրս ելան՝ դաշտերը, իրենց այգիներուն խաղողները կթեցին, զանոնք կոխեցին եւ Լուրախութիւն ըրին. իրենց աստուծոյն տունը մտան, կերան ու խմեցին, եւ Աբիմելէքը անհիծեցին։ ²⁸

¹⁰ Եբր.՝ երերա՞մ

¹¹ Փշոտ թուփ մը

¹² Եբր.՝ ապաւինեցէք

¹³ Եբր.՝ պարկեշտութեամբ

¹⁴ Եբր.՝ ձեռքերուն

¹⁵ Եբր.՝ առջելը ձգեց

¹⁶ Եբր.՝ երեսէն

¹⁷ Եբր.՝ գովաբանութիւն

Աբեղեան Գաաղ ըսաւ. «Ո՞վ է Աբիմելէք, եւ ո՞վ է Սիւքէմ, որ մենք անոր ծառայենք: Անհկա Յերոքահաղի որդին չէ՞, ու Ջեբուղ՝ անոր վերատեսուչը չէ՞ – Սիւքէմի հօր՝ Եմովրի մարդոց ծառայենք: Մենք ինչո՞ւ անոր պիտի ծառայենք: 29 Երանի՛ թէ այս ժողովուրդը իմ ձեռքիս տակ ըլլար, որ Աբիմելէքը հեռացնէի»: Աբիմելէքի ալ ըսաւ. «Զօ՛րքդ շատցուր, եւ դո՛ւրս ելիր»:

30 Երբ քաղաքապետը՝ Ջեբուղ լսեց Աբեղեան Գաաղի խօսքերը, իր բարկութիւնը բորբոքեցաւ: 31 Ծածկաբար Աբիմելէքի պատգամաւորներ ղրկեց՝ ըսելով. «Ահա՛ Աբեղեան Գաաղ ու իր եղբայրները Սիւքէմ եկան, եւ ահա՛ անոնք քաղաքը քեզի դէմ ^Խոտքի կը հանեն»: 32 Ուստի հիմա՛ կանգնէ՛ գիշերը, դուն ու քեզի հետ եղող ժողովուրդը, եւ դաշտը դարա՛ն մտիր: 33 Առտուն՝ կանո՛ւխ ելիր, երբ արելը ծագի, ու յարձակէ՛ քաղաքին վրայ. ահա՛ անհկա եւ անոր հետ եղող ժողովուրդը դուրս պիտի ելլեն՝ քեզի դէմ. ձեռքիդ գտածը ըրէ՛ անոնց»:

34 Ուստի Աբիմելէք գիշերը կանգնեցաւ՝ իրեն հետ եղող ամբողջ ժողովուրդով, ու չորս ջոկատի բաժնուելով՝ Սիւքէմի դէմ դարան մտան: 35 Աբեղեան Գաաղ դուրս ելաւ եւ քաղաքին դրան մուտքը կայնեցաւ. Աբիմելէք ալ դարանէն կանգնեցաւ՝ իրեն հետ եղող ժողովուրդով: 36 Գաաղ այդ ժողովուրդը տեսնելով՝ Ջեբուղի ըսաւ. «Ահա՛ լեռներուն գագաթէն ժողովուրդ կ'իջնէ»: Ջեբուղ անոր ըսաւ. «Լեռներուն շուքը քեզի մարդոց պէս կ'երեւնայ»: 37 Գաաղ վերստին խօսեցաւ, եւ ըսաւ. «Ահա՛ երկրին ^Գբարձր տեղերէն՝ ժողովուրդ կ'իջնէ, ու ջոկատ մըն ալ Մէոն-Էնիմին կաղնիին ճամբայով կու գայ»: 38 Ջեբուղ անոր ըսաւ. «Ո՞ր է հիմա այդ բերանդ, որով կ'ըսէիր. “Աբիմելէք ո՞վ է, որ մենք անոր ծառայենք: Ատիկա չէ՞ քու անարգած ժողովուրդդ. կ'աղերսեմ, դո՛ւրս ելիր հիմա, ու պատերազմէ՛ անոր դէմ»: 39 Ուստի Գաաղ Սիւքէմի բնակիչներուն առջեւէն ^Կերթալով՝ Աբիմելէքի դէմ պատերազմեցաւ: 40 Աբիմելէք զինք հալածեց, եւ ինք անոր առջեւէն փախաւ. շատե՛ր խոցուած ինկան՝ մինչեւ դրան մուտքը: 41 Աբիմելէք Արումա կեցաւ, իսկ Ջեբուղ Գաաղը եւ անոր եղբայրները վռնտեց, որպէսզի ա՛լ Սիւքէմի մէջ չբնակին: 42 Հետեւեալ օրը ժողովուրդը դուրս ելաւ՝ դաշտը, եւ Աբիմելէքի իմացուցին: 43 Իր ժողովուրդը առաւ, երեք ջոկատի բաժնեց ու դաշտին մէջ դարան մտաւ. երբ տեսաւ թէ ժողովուրդը քաղաքէն դուրս կ'ելլէ, անոր ^Վրայ յարձակելով՝ զայն զարկաւ: 44 Աբիմելէք եւ իրեն հետ եղող ջոկատը յարձակելով քաղաքին դրան մուտքը կայնեցան. իսկ միւս երկու ջոկատները բոլոր դաշտին մէջ եղողներուն վրայ յարձակելով զանոնք զարկին: 45 Աբիմելէք այդ ամբողջ օրը քաղաքին դէմ պատերազմեցաւ, ու քաղաքը գրաւեց. մէջը եղող ժողովուրդը մեռցուց, քաղաքը փլցուց եւ հոն աղ ցանցեց:

46 Երբ Սիւքէմի աշտարակին բոլոր բնակիչները **ասիկա** լսեցին, Բերիթ աստուծոյն տան բերդը մտան: 47 Աբիմելէքի իմացուցին թէ Սիւքէմի աշտարակին բոլոր բնակիչները հաւաքուեր են: 48 Այն ատեն Աբիմելէք Սելմոն լեռը ելաւ՝ իրեն հետ եղող ամբողջ ժողովուրդով: Աբիմելէք տապարը ձեռքը առնելով՝ ծառի ճիւղ մը կտրեց, զայն վերցնելով իր ուսին վրայ դրաւ, եւ իրեն հետ եղող ժողովուրդին ըսաւ. «Ահա՛ տեսաք ի՛նչ որ ըրի. շուտով դուք ալ ինձի պէս ըրէք»: 49 Ուստի ամբողջ ժողովուրդն ալ կտրեց՝ իւրաքանչիւրը իր ճիւղը, ու Աբիմելէքի հետեւեցան: **Ճիւղերը** բերդին քով դրին, եւ բերդը

^Խ Եբբ.՝ կը թշնամացնեն

^Գ Եբբ.՝ պորտէն

^Կ Եբբ.՝ դուրս ելլելով

^Վ Եբբ.՝ դէմ կանգնելով

կրակով վառեցին ձանոնք ալ մէջը ըլլալով՝: Այսպէս՝ Սիւքէմի աշտարակին բոլոր մարդիկն ալ, որ հազարի չափ **այր** մարդիկ ու կիներ էին, մեռան:

50 Յետոյ Աբիմելէք Թեբէս գնաց, Թեբէսի դիմաց բանակեցաւ ու զայն գրաւեց: **51** Զաղաքին մէջտեղը ամուր աշտարակ մը կար, եւ բոլոր **այր** մարդիկն ու կիները հոն փախան, նաեւ քաղաքին բոլոր ՚բնակիչները. **դուռը** ճներսէն գոցեցին եւ աշտարակին տանիքը ելան: **52** Աբիմելէք մինչեւ աշտարակը գնաց, անոր դէմ պատերազմեցաւ, ու աշտարակին մուտքին մօտեցաւ՝ որպէսզի զայն կրակով այրէ: **53** Կին մը Աբիմելէքի գլուխին վրայ երկանաքարի կտոր մը նետեց եւ անոր գանկը ջախջախեց: **54** Ան ալ շուտով իր գինակիր երիտասարդը կանչեց ու անոր ըսաւ. «Սո՛ւրդ քաշէ եւ զի՛ս մեռցուր, որպէսզի ինծի համար չըսեն. “Կի՛ն մը զայն մեռցուց”»: Ուստի իր երիտասարդը զինք **սուրով** խոցեց, ու մեռաւ: **55** Երբ Իսրայէլի մարդիկը տեսան թէ Աբիմելէք մեռած է, գացին՝ իւրաքանչիւրը իր տեղը:

56 Այսպէս Աստուած Աբիմելէքի ՚հատուցանեց այն չարիքը, որ իր հօր ըրեր էր՝ իր եօթանասուն եղբայրները սպաննելով: **57** Նաեւ Սիւքէմի մարդոց ամբողջ չարութիւնը՝ Աստուած անոնց ՚հատուցանեց, ու Յերոբահաղի որդիին՝ Յովաթամի անէծքը անոնց վրայ եկաւ:

ԹՈՎՂԱ

10

Աբիմելէքէն ետք՝ Թովղա ելաւ, Իսաքարեան Դովղայի որդիին՝ Փուայի որդին, Իսրայէլը ազատելու համար: Ան Եփրեմի լեռնակողմը՝ Սամիրի մէջ կը բնակէր: **2** Իսրայէլի մէջ քսաներեք տարի դատաւոր եղաւ. ապա մեռաւ ու Սամիրի մէջ թաղուեցաւ:

ՅԱՅԻՐ

3 Անկէ ետք՝ Գաղաադացի Յայիր ելաւ, եւ Իսրայէլի մէջ քսաներկու տարի դատաւոր եղաւ: **4** Ան երեսուն որդի ունէր, որոնք երեսուն անանակի վրայ կը հեծնէին. անոնք Գաղաադի երկրին մէջ երեսուն քաղաք ունէին, որ մինչեւ այսօր Յայիրի գիւղաքաղաքները կը կոչուին: **5** Յայիր մեռաւ ու Կամոնի մէջ թաղուեցաւ:

6 Իսրայէլի որդիները Տէրոջ ՝առջեւ վերստին չարիք գործեցին, եւ Բահաղները, Աստարովթը, Քուրիայի աստուածները, Սիդոնի աստուածները, Մովաբի աստուածները, Ամմոնի որդիներուն աստուածներն ու Փղշտացիներուն աստուածները պաշտեցին. Տէրը լքեցին եւ զայն չպաշտեցին: **7** Ուստի Տէրոջ բարկութիւնը Իսրայէլի դէմ բորբոքեցաւ, ու

⁸ Եբբ.՝ անոնց վրայ

⁹ Եբբ.՝ տէրերը

⁶ Եբբ.՝ իրենց վրայ

⁵ Եբբ.՝ գլուխը դարձուց

⁴ Եբբ.՝ գլուխը դարձուց

³ Եբբ.՝ աչքերուն

² Եբբ.՝ Արամի

զանոնք Փղշտացիներուն ձեռքը եւ Ամմոնի որդիներուն ձեռքը **4** մատնեց: **8** Անոնք այդ տարիէն մինչեւ տասնութ տարի՝ Իսրայէլի որդիները ջախջախեցին ու **7** ճնշեցին, այսինքն Իսրայէլի բոլոր որդիները՝ որ Յորդանանի միւս կողմը, Գաղաադի մէջ, Ամորհացիներու երկրին մէջ **կը բնակէին: 9** Նաեւ Ամմոնի որդիները Յորդանանէն անցան, որպէսզի Յուդայի դէմ, Բենիամինի դէմ ու Եփրեմի տան դէմ ալ պատերազմին: Ուստի Իսրայէլ չափազանց տագնապեցաւ:

10 Իսրայէլի որդիները Տէրոջ աղաղակեցին եւ ըսին. «Քեզի դէմ մեղանչեցինք, քանի որ մեր Աստուածը լքեցինք ու Բահաղները պաշտեցինք»: **11** Տէրը Իսրայէլի որդիներուն ըսաւ. «**Ես չէի՞ ձեզ ազատողը** Եփրատացիներէն, Ամորհացիներէն, Ամմոնի որդիներէն եւ Փղշտացիներէն: **12** Նաեւ երբ Սիդոնացիները, Ամաղեկացիներն ու Մաոնացիները ձեզ տանջեցին եւ դուք ինծի աղաղակեցիք, ե՛ս ձեզ անոնց ձեռքէն ազատեցի: **13** Սակայն դուք զիս լքեցիք եւ ուրիշ աստուածներ պաշտեցիք. հետեւաբար՝ անգամ մըն ալ ձեզ պիտի չազատեմ: **14** Գացէ՛ք ձեր ընտրած աստուածներուն աղաղակեցէք. ձեր տագնապին ատենը անո՛նք թող ազատեն ձեզ»: **15** Իսրայէլի որդիները Տէրոջ ըսին. «Մեղանչեցինք. ըրէ՛ մեզի ի՛նչ որ **քեզի հաճելի կը թուի**», միայն թէ ազատէ՛ մեզ այսօր, կ'աղերսե՛նք»: **16** Ուստի իրենց մէջէն օտար աստուածները հանեցին ու Տէ՛րը պաշտեցին. եւ անոր անձը վհատեցաւ Իսրայէլի տաժանքին համար:

17 Ամմոնի որդիները **Կանչուեցան**, ու Գաղաադի մէջ բանակեցան. Իսրայէլի որդիներն ալ հաւաքուեցան եւ Մասփայի մէջ բանակեցան: **18** Ժողովուրդն ու Գաղաադի իշխանաւորները իրարու ըսին. «Ո՛վ որ սկսի Ամմոնի որդիներուն դէմ պատերազմիլ, անիկա՛ թող ըլլայ Գաղաադի բոլոր բնակիչներուն զօրագլուխը»:

ՅԵՓԹԱՅԷ

11

Գաղաադացի Յեփթայէ զօրաւոր կտրիճ մըն էր, բայց պռոնիկ **կնոջ** մը որդին էր. Գաղաադ ծնած էր Յեփթայէն: **2** Գաղաադի կինը իրեն որդիներ ծնաւ. երբ իր կնոջ որդիները մեծցան, Յեփթայէն վռնտեցին եւ անոր ըսին. «Դուն մեր հօր տան մէջ ժառանգութիւն պիտի չունենաս, քանի ուրիշ կնոջ մը որդին ես»: **3** Յեփթայէ իր եղբայրներուն **առջեւէն փախչելով՝ Տովբի երկրին մէջ բնակեցաւ:** Յեփթայէի քով դատարկապորտ մարդիկ հաւաքուեցան, եւ անոր հետ **Բկը շրջէին՝**:

4 Ժամանակէ մը ետք՝ Ամմոնի որդիները Իսրայէլի դէմ պատերազմեցան: **5** Սինչ Ամմոնի որդիները Իսրայէլի դէմ կը պատերազմէին, Գաղաադի երէցները գացին որ Յեփթայէն Տովբի երկրէն բերեն: **6** Յեփթայէի ըսին. «Եկո՛ւր, մեզի մեծաւոր եղիր, որպէսզի Ամմոնի որդիներուն դէմ պատերազմինք»: **7** Յեփթայէ Գաղաադի երէցներուն ըսաւ. «Դուք զիս չատեցի՞ք եւ իմ հօրս տունէն զիս չվռնտեցի՞ք. ուստի ինչո՞ւ ինծի

⁴ Եբր.՝ ծախսեց

⁷ Կամ՝ խոշտանգեցին

⁶ Եբր.՝ աչքերուդ լաւ է

⁴ Եբր.՝ աղաղակով կանչուեցան

⁵ Եբր.՝ երեսէն

⁶ Եբր.՝ դուրս կ'ելլէին

եկաք, հիմա որ տագնապի մէջ էք»։ **8** Գաղաադի երէցները Յեփթայէի ըսին. «Հիմա քեզի վերադարձանք, որպէսզի մեզի հետ երթաս, Ամմոնի որդիներուն դէմ պատերազմիս, ու մեր – Գաղաադի բոլոր բնակիչներուն – զօրագուխը ըլլաս»։ **9** Յեփթայէ Գաղաադի երէցներուն ըսաւ. «Եթէ դուք զիս վերադարձնէք՝ Ամմոնի որդիներուն դէմ պատերազմելու համար, եւ Տէրը զանոնք իմ Գձեռքս մատնէ, ես ձեր զօրագուխը պիտի ըլլամ»։ **10** Գաղաադի երէցները Յեփթայէի ըսին. «Տէրը մեր միջեւ ՚վկայ է թէ ըսածիդ համաձայն պիտի ընենք»։ **11** Ուստի Յեփթայէ Գաղաադի երէցներուն հետ գնաց, ու ժողովուրդը զայն իր վրայ զօրագուխս եւ մեծաւոր նշանակեց։ Յեփթայէ Տէրոջ առջեւ ըսաւ իր բոլոր խօսքերը՝ Մասփայի մէջ։

12 Յեփթայէ Ամմոնի որդիներուն թագաւորին պատգամաւորներ ղրկեց՝ ըսելով. «Դուն ինծի հետ ի՞նչ բան ունիս, որ ինծի դէմ եկար՝ իմ երկրիս մէջ պատերազմելու համար»։

13 Ամմոնի որդիներուն թագաւորը Յեփթայէի պատգամաւորներուն պատասխանեց. «Որովհետեւ Իսրայէլ՝ Եգիպտոսէն բարձրացած ատենը՝ իմ երկիրս առաւ, Առնոնէն մինչեւ Յաբոկ ու մինչեւ Յորդանան։ Ուստի հիմա զայն խաղաղութեամբ վերադարձուր»։

14 Յեփթայէ Ամմոնի որդիներուն թագաւորին վերստին պատգամաւորներ ղրկեց, **15** եւ անոր ըսաւ. «Յեփթայէ սա՛ կ'ըսէ. "Իսրայէլ Մովաբի երկիրը չառաւ, ո՛չ ալ Ամմոնի որդիներուն երկիրը։ **16** Արդարեւ՝ Եգիպտոսէն բարձրացած ատենը՝ Իսրայէլ անապատէն քալեց մինչեւ Կարմիր ծովը, ու Կադէս հասաւ. **17** Իսրայէլ Եդովմի թագաւորին պատգամաւորներ ղրկեց՝ ըսելով. "Կ'աղերսե՛մ, քու երկրէդ անցնիմ", բայց Եդովմի թագաւորը մտիկ չըրաւ։ Մովաբի թագաւորին ալ ղրկեց. սակայն ան չուզեց։ Ուստի Իսրայէլ Կադէսի մէջ մնաց։ **18** Յետոյ անապատին մէջէն գնաց, Եդովմի երկրին եւ Մովաբի երկրին շուրջը դարձաւ, ու Մովաբի երկրին արեւելեան կողմէն երթալով՝ Առնոնի միւս կողմը բանակեցաւ, բայց Մովաբի հողամասին մէջ չմտաւ. քանի որ Մովաբի սահմանը Առնոնն էր։ **19** Իսրայէլ պատգամաւորներ ղրկեց Ամորհացիներու Սեհոն թագաւորին, (որ Եսեբոնի թագաւորն էր,) եւ Իսրայէլ անոր ըսաւ. "Կ'աղերսե՛մ, քու երկրէդ անցնիմ, որպէսզի իմ տեղս երթամ"։ **20** Բայց Սեհոն Իսրայէլի "արտօնութիւն չտուաւ" որ իր հողամասէն անցնի. հապա Սեհոն իր ամբողջ ժողովուրդը հաւաքեց, Յասսայի մէջ բանակեցան ու Իսրայէլի դէմ պատերազմեցան։ **21** Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը Սեհոնը եւ անոր ամբողջ ժողովուրդը Իսրայէլի ձեռքը մատնեց, որ զանոնք զարկաւ։ Իսրայէլ այդ երկրին մէջ բնակող Ամորհացիներուն ամբողջ երկրին տիրացաւ։ **22** Իսրայէլ Ամորհացիներուն ամբողջ հողամասին տիրացաւ, Առնոնէն մինչեւ Յաբոկ, ու անապատէն մինչեւ Յորդանան։ **23** Ուստի, հիմա որ Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը Ամորհացիները վտարած է իր ժողովուրդին՝ Իսրայէլի առջեւէն, դո՞ւն պիտի տիրանաս այն երկրին։ **24** Միթէ տիրացած չե՞ս այն երկրին, որուն քու աստուածդ՝ Քամովս քեզի տիրել տուած է. մենք ալ մեր Աստուծոյն՝ Եհովայի մեր առջեւէն վտարած ազգերուն երկրին կը տիրանանք։ **25** Եւ հիմա դուն Մովաբի թագաւորէն՝ Սեպփորեան Բաղակէն աւելի՞ զօրաւոր ես. միթէ անիկա Իսրայէլի դէմ կռուեցա՞ւ, կամ անոնց դէմ պատերազմեցա՞ւ։ **26** Իսրայէլ Եսեբոնի ու անոր Գիւղերուն մէջ, Արոէրի ու անոր գիւղերուն մէջ, եւ Առնոնի

^a Եբբ.՝ առջեւս

^b Եբբ.՝ լսող ըլլայ եթէ քու ըսածիդ համաձայն չընենք

^c Եբբ.՝ չվստահեցաւ

^d Եբբ.՝ լաւ

^e Եբբ.՝ աղջիկներուն

ափին վրայ եղող բոլոր քաղաքներուն մէջ երեք հարիւր տարի է որ կը բնակի. ինչո՞ւ **զանոնք** այդքան ատեն չազատագրեցիր: **27** Ուստի ես քեզի դէմ մեղանչած չեմ, ու դուն ինծի դէմ պատերազմելով՝ ինծի չարիք կ'ընես: Իսրայէլի որդիներուն եւ Ամմոնի որդիներուն միջեւ դատաւոր եղող **Տէրը** թող դատէ այսօր^բ»: **28** Բայց Ամմոնի որդիներուն թագաւորը Յեփթայէի ^բհաղորդած խօսքերը մտիկ չըրաւ:

29 Այն ատեն **Տէրոջ** **Հոգին** Յեփթայէի վրայ եկաւ, եւ ան Գաղաադէն ու Մանասէէն անցաւ, Գաղաադի Մասփայէն ալ անցաւ, եւ Գաղաադի Մասփայէն դէպի Ամմոնի որդիները անցաւ: **30** Յեփթայէ **Տէրոջ** ուխտ ըրաւ՝ ըսելով. «Եթէ Ամմոնի որդիները **բոլորովին** ձեռքս մատնես **31** եւ Ամմոնի որդիներէն խաղաղութեամբ վերադառնամ, իմ տանս դռներէն ո՛վ որ ելլէ զիս դիմաւորելու՝ **Տէրոջ** պիտի ըլլայ, ու զայն իբր ողջակէզ պիտի մատուցանեմ»: **32** Յեփթայէ դէպի Ամմոնի որդիները անցաւ՝ որպէսզի անոնց դէմ պատերազմի, եւ **Տէրը** զանոնք իր ձեռքը մատնեց: **33** Յոյժ մեծ պարտութեան մատնեց զանոնք՝ Արոէրէն ^բմինչեւ Մեննիթ – քսան քաղաք – ու մինչեւ Աբէլ-Էերամիմ, եւ Ամմոնի որդիները Իսրայէլի որդիներուն առջեւ ընկճուեցան:

ՅԵՓԹԱՅԷԻ ԱՂՋԻԿԸ

34 Յեփթայէ Մասփա՝ իր տունը եկաւ, եւ ահա՛ իր աղջիկը դուրս ելաւ՝ թմբուկներով ու պարերով զինք դիմաւորելու: Ան իր մէկ հատիկ **զաւակն** էր. անկէ զատ որդի կամ աղջիկ չունէր: **35** Երբ **Յեփթայէ** զայն տեսաւ՝ իր հագուստները պատռեց, եւ ըսաւ. «Ո՛հ, աղջի՛կս, զիս **բոլորովին** ^գնուաստացուցիր, ու զիս դժբախտացնողներէն մէկը եղար. արդարեւ բերանս **Տէրոջ** բացի, եւ չեմ կրնար ^հընկրկիլ»: **36** Բայց ան իրեն ըսաւ. «Իմ հա՛յրս, **եթէ** բերանդ **Տէրոջ** բացիր, բերանդ ելածին համաձայն ըրէ՛ ինծի. քանի **Տէրը** քու թշնամիներդ՝ Ամմոնի որդիներէն վրէժդ առաւ»: **37** Նաեւ իր հօր ըսաւ. «Միայն սա՛ բանը ըրէ ինծի. թո՛ղ զիս երկու ամիս, որպէսզի երթամ, լեռներուն վրայ լթափառիմ, եւ ընկերուհիներովս իմ կուսութիւնս լամ»: **38** Ան ալ ըսաւ. «Գնա՛», ու զինք երկու ամսուան **համար** դրկեց. եւ ինք իր ընկերուհիներով գնաց ու լեռներուն վրայ իր կուսութիւնը լացաւ: **39** Երկու ամսուան վախճանին իր հօր վերադարձաւ, եւ ան իր ըրած ուխտը անոր հանդէպ կատարեց.– ան **այր** մարդ չգիտցաւ: **40** Ուստի Իսրայէլի մէջ սովորութիւն եղաւ, որ ամէն տարի Իսրայէլի աղջիկները երթան ու Գաղաադացի Յեփթայէի աղջիկը տարփողեն, տարին չորս օր:

ՅԵՓԹԱՅԷ ԵՒ ԵՓՐԵՄԵԱՆՆԵՐԸ

12

Եփրեմի մարդիկը ^ականչուեցան, դէպի հիւսիսային կողմը անցան եւ Յեփթայէի ըսին.

- ^բ Եբբ.՝ դրկած
- ^բ Եբբ.՝ մինչեւ որ գաս
- ^գ Եբբ.՝ կքեցիր
- ^հ Եբբ.՝ ետ դառնալ
- ^լ Եբբ.՝ ելլեմ ու իջնեմ
- ^ա Եբբ.՝ աղաղակով կանչուեցան

«Ինչո՞ւ Ամմոնի որդիներուն դէմ պատերազմելու գացած ատենդ մեզ չկանչեցիր, որպէսզի քեզի հետ երթայինք. ուստի տունդ կրակով պիտի այրենք քու վրադ»։ **2** Յեփթայէ անոնց ըսաւ. «Ես ու իմ ժողովուրդս մեծ կռիւի մէջ էինք Ամմոնի որդիներուն հետ, բայց երբ ձեզ ^բկանչեցի, դուք զիս անոնց ձեռքէն չազատեցիք։ **3** Ես ալ, երբ տեսայ թէ դուք զիս չէք ազատեր, ^գկեանքս վտանգելով՝ դէպի Ամմոնի որդիները անցայ, եւ Տէրը զանոնք իմ ձեռքս մատնեց։ Ինչո՞ւ այսօր իմ քովս բարձրացաք՝ ինծի դէմ պատերազմելու»։ **4** Յեփթայէ Գաղաադի բոլոր մարդիկը հաւաքելով Եփրեմի դէմ պատերազմեցաւ։ Գաղաադի մարդիկը Եփրեմեանները զարկին, քանի որ ըսեր էին. «Դո՛ւք՝ Գաղաադացիներդ՝ Եփրեմի ազատածներն էք Եփրեմի մէջ ու Մանասէի մէջ»։ **5** Գաղաադացիները Եփրեմի **առջեւէն** Յորդանանի անցքերը գրաւեցին, ու երբ Եփրեմի ազատածներէն մէկը ըսէր. «Թողուցէ՛ք որ անցնիմ», Գաղաադի մարդիկը անոր կ'ըսէին. «Եփրեմեա՞ն ես»։ Եթէ ան "ո՛չ" ըսէր, **6** իրենք անոր կ'ըսէին. «Այժմ ^դ՝ շիպպուէթ" ըսէ»։ Եթէ ան "սիպպուէթ" ըսէր, (քանի որ չէր կրնար շիտակ արտասանել,) զայն կը բռնէին եւ Յորդանանի անցքերուն մէջ կը մորթէին։ Այդ ատեն Եփրեմէն քառասուններկու հազար մարդ ինկաւ։

7 Յեփթայէ Իսրայէլի մէջ վեց տարի դատաւոր եղաւ. յետոյ Գաղաադացի Յեփթայէ մեռաւ, ու Գաղաադի քաղաքներէն **մէկուն** մէջ թաղուեցաւ։

ԱՐԵՍՍԱ, ԵԼՈՆ, ԱԲԴՈՆ

8 Անկէ ետք Իսրայէլի մէջ Բեթլեհեմացի Արեսսան դատաւոր եղաւ։ **9** Ան երեսուն որդի ունէր, նաեւ երեսուն աղջիկ՝ որ դուրս դրկեց, եւ դուրսէն ալ իր որդիներուն երեսուն աղջիկ ներս բերաւ. Իսրայէլը եօթը տարի դատեց։ **10** Երբ Արեսսան մեռաւ՝ Բեթլեհեմի մէջ թաղուեցաւ։

11 Անկէ ետք Զաբուղոնացի Ելոն Իսրայէլի դատաւոր եղաւ, ու Իսրայէլը տասը տարի դատեց։ **12** Երբ Զաբուղոնացի Ելոն մեռաւ, Զաբուղոնի երկիրը՝ Այեղոնի մէջ թաղուեցաւ։

13 Անկէ ետք Փարաթոնացի Հելլէլի որդին՝ Աբդոն Իսրայէլի դատաւոր եղաւ։ **14** Ան քառասուն որդի ու երեսուն թոռ ունէր, որ եօթանասուն աւանակներու վրայ կը հեծնէին. Իսրայէլը ութ տարի դատեց։ **15** Երբ Փարաթոնացի Հելլէլի որդին՝ Աբդոն մեռաւ, Եփրեմի երկիրը՝ Փարաթոնի մէջ թաղուեցաւ, Ամաղեկացիներու լերան վրայ։

ՍԱՄՓՍՈՆԻ ԾՆՈՒՆԴԸ

13

Իսրայէլի որդիները Տէրոջ ^աառջեւ վերստին չարիք գործեցին. ուստի Տէրը զանոնք քառասուն տարի Փղշտացիներուն ձեռքը մատնեց։

2 Դանի գերդաստանէն Մանուէ անունով սարաացի մարդ մը կար, որուն կինը ամուլ էր ու **գաւակ** չէր ծնաներ։ **3** Տէրոջ հրեշտակը այս կնոջ երեւցաւ եւ անոր ըսաւ. «Ահա՛ դուն

^բ Եբբ.՝ աղաղակով կանչեցի

^գ Եբբ.՝ շունչս ասիս մէջ դնելով

^դ Այսինքն՝ հասկ, կամ՝ յորձանք

^ա Եբբ.՝ աչքերուն

այժմ ամուլ ես ու չես ծնանիր. բայց պիտի յղանաս եւ որդի մը պիտի ծնանիս: **4** Ուստի հիմա ^բզգուշացի՛ր որ գինի կամ օղի չխմես, ո՛չ ալ անմաքուր բան մը ուտես. **5** արդարեւ ահա՛ պիտի յղանաս ու որդի մը պիտի ծնանիս, եւ անոր գլուխին վրայ ածելի պիտի չանցնի, քանի որ այդ տղան **իր մօր**՝ արգանդէն Աստուծոյ ^եուխտաւորը պիտի ըլլայ. ի՛նք պիտի սկսի Իսրայէլը ազատել Փղշտացիներուն ձեռքէն»։ **6** Յետոյ կինը գնաց ու իր ամուսինին պատմեց՝ ըսելով. «Աստուծոյ մարդ մը ինծի եկաւ. անոր տեսքը Աստուծոյ հրեշտակի տեսքին պէս յոյժ ահարկու էր. անոր ուրկէ՛ ըլլալը չհարցուցի, ո՛չ ալ ան իր անունը ինծի հաղորդեց: **7** Բայց ինծի ըսաւ. “Ահա՛ պիտի յղանաս եւ որդի մը պիտի ծնանիս: Ուստի հիմա գինի կամ օղի մի՛ խմեր, ու ո՛չ մէկ անմաքուր բան կեր. քանի որ այդ տղան **իր մօր** արգանդէն մինչեւ իր մահուան օրը՝ Աստուծոյ ուխտաւորը պիտի ըլլայ»։

8 Մանուէ Տէրոջ թախանձեց՝ ըսելով. «Ո՛վ Տէր, կ’աղերսե՛մ, այն Աստուծոյ մարդը՝ որ դո՛ւն դրկեցիր, անգամ մըն ալ մեզի թող գայ ու մեզի սորվեցնէ թէ այդ ծնելիք տղային ի՛նչ ընենք»։ **9** Աստուած Մանուէի խօսքը մտիկ ըրաւ, եւ Աստուծոյ հրեշտակը անգամ մըն ալ կնոջ եկաւ՝ երբ արտին մէջ նստած էր, բայց անոր ամուսինը՝ Մանուէ՝ իրեն հետ չէր: **10** Կինը շուտով վազեց, ամուսինին պատմեց ու անոր ըսաւ. «Ահա՛ այն օրը ինծի եկող մարդը **դարձեալ** ինծի երեւցաւ»։ **11** Մանուէ կանգնեցաւ, իր կնոջ հետեւեցաւ, **այն** մարդուն քով եկաւ եւ անոր ըսաւ. «Այս կնոջ հետ խօսող մարդը դո՞ւն ես»։ Ան ալ ըսաւ. «Ես եմ»։ **12** Մանուէ ըսաւ. «Երբ քու խօսքդ իրագործուի, տղային կանոնը ի՞նչ պիտի ըլլայ, ի՞նչ ընելու է՞»։ **13** Տէրոջ հրեշտակը Մանուէի ըսաւ. «Կինը բոլոր ըսածներէս թող զգուշանայ. **14** ^եորթատունկէն ելած ո՛չ մէկ բան թող ուտէ, գինի կամ օղի թող չխմէ, ո՛չ մէկ անմաքուր բան թող ուտէ. ամէն ինչ որ իրեն պատուիրեցի՝ թող պահէ»։

15 Մանուէ Տէրոջ հրեշտակին ըսաւ. «Կ’աղերսե՛մ, քեզ մեր ^բքով պահենք՝, մինչեւ որ քեզի այծերէն ու մը պատրաստենք»։ **16** Տէրոջ հրեշտակը Մանուէի ըսաւ. «Եթէ գիս քովդ պահես ալ՝ քու հացէդ պիտի չուտեմ. բայց եթէ ողջակէզ պիտի մատուցանես, զայն Տէրո՛ջ մատուցանէ»։ Արդարեւ Մանուէ չէր գիտեր թէ ան Տէրոջ հրեշտակն է: **17** Մանուէ Տէրոջ հրեշտակին ըսաւ. «Անունդ ի՞նչ է, որպէսզի երբ խօսքդ իրագործուի՝ քեզ պատուենք»։ **18** Տէրոջ հրեշտակը անոր ըսաւ. «Ինչո՞ւ անունս այսպէս կը հարցնես. ան սքանչելի է»։ **19** Մանուէ ^բուրը եւ **հացի** ընծան առաւ, ու վէմին վրայ Տէրոջ մատուցանեց. **հրեշտակն** ալ սքանչելիք մը ըրաւ, մինչ Մանուէ եւ իր կինը կը նայէին: **20** Արդարեւ երբ բոցը զոհասեղանէն դէպի երկինք կը բարձրանար, Տէրոջ հրեշտակն ալ զոհասեղանին բոցով բարձրացաւ. **ասիկա** տեսնելով՝ Մանուէ ու իր կինը երեսի վրայ գետին ինկան: **21**

^բ Եբր.՝ զգուշացի՛ր, կ’աղերսե՛մ,
^գ Եբր.՝ չբարձրանայ
^դ Եբր.՝ փորէն
^ե Եբր.՝ անջատուածը
^զ Կամ՝ ի՞նչ ընենք անոր
^է Եբր.՝ գինիի որթատունկէն
^ը Եբր.՝ արգիլենք
^բ Եբր.՝ այծի ուրը

Տէրոջ հրեշտակը ա՛յ Մանուէի եւ անոր կնոջ չերեւցաւ. այն ատեն Մանուէ հասկցաւ թէ ան Տէրոջ հրեշտակն էր: **22** Մանուէ իր կնոջ ըսաւ. «Անշուշտ պիտի մեռնինք, որովհետեւ Աստուած տեսանք»: **23** Իսկ իր կինը իրեն ըսաւ. «Եթէ Տէրը բաղձար մեզ մեռցնել, մեր ձեռքէն չէր ընդուներ ողջակէզն ու հացի ընծան. այս բոլոր բաները մեզի ցոյց չէր տար, եւ այս ատեն մեզի լսել չէր տար այսպիսի խօսքեր»:

24 Կինը որդի մը ծնաւ, ու անոր անունը Սամփսոն կոչեց. տղան մեծցաւ, Տէրը զինք օրհնեց, **25** եւ Տէրոջ Հոգին սկսաւ զինք մղել Սարաայի ու Եսթաւուղի մէջտեղ՝ ^ԺԴանի բանակավայրին մէջ:

ՍԱՄՓՍՈՆ ԵՒ ԹԱՄՆԱԹԱՅԻ ԱՂՋԻԿԸ

14

Սամփսոն Թամնաթա իջաւ, եւ Թամնաթայի մէջ Փղշտացիներու աղջիկներէն կին մը տեսաւ: **2** Երբ իր տունը բարձրացաւ, իր հօր ու մօր պատմեց, եւ ըսաւ. «Թամնաթայի մէջ Փղշտացիներու աղջիկներէն կին մը տեսայ. հիմա գայն ինծի՝ առէք՝ իբր կին»:³ Անոր հայրն ու մայրը իրեն ըսին. «Միթէ քու եղբայրներուդ աղջիկներուն մէջ, եւ իմ ամբողջ ժողովուրդիս մէջ կին չկա՞յ, որ դուն անթլիատ Փղշտացիներէն կին առնելու պիտի երթաս»: Բայց Սամփսոն իր հօր ըսաւ. «Զա՛յն առ ինծի, քանի ան «ինծի հաճելի» է»: **4** Անոր հայրն ու մայրը չէին գիտեր թէ ասիկա Տէրոջմէն էր, քանի որ ան առիթ մը կը կը փնտռէր՝ Փղշտացիներուն դէմ կռուելու. այդ ատեն Փղշտացիները կը տիրէին Իսրայէլի վրայ:

5 Սամփսոն իր հօր ու մօր հետ Թամնաթա իջաւ: Երբ Թամնաթայի այգիները հասան, ահա՛ առիւծի կորիւն մը մռնչելով իրեն դէմ եկաւ: **6** Տէրոջ Հոգին զինք համակեց, եւ ուկ մը ճեղքելու պէս՝ գայն ճեղքեց, թէպէտ ոչինչ ունէր ձեռքին մէջ. ըրածը իր հօր եւ մօր չպատմեց: **7** Յետոյ իջաւ, կնոջ հետ խօսեցաւ, ու կինը Սամփսոնի ^Բհաճելի թուեցաւ՝:

8 Ժամանակէ մը ետք, երբ վերադարձաւ ^Գկինը առնելու, առիւծին դիակը տեսնելու համար՝ իր ճամբայէն շեղեցաւ. եւ ահա՛ առիւծին մարմինին մէջ մեղուներու խումբ մը կար, նաեւ մեղր: **9** Անկէ ափին մէջ առաւ եւ ուտելով կ'երթար. իր հօր ու մօր գնաց եւ անոնց ալ տուաւ, ու կերան. բայց անոնց չիմացուց թէ մեղրը առիւծին մարմինէն հաներ էր:

10 Իր հայրը այդ կնոջ քով իջաւ, եւ Սամփսոն հոն խնճոյք մը սարքեց, քանի որ երիտասարդները այդպէս կ'ընէին: **11** Երբ զինք տեսան, երեսուն ընկեր բերին՝ որ իրեն հետ ըլլան:

12 Սամփսոն անոնց ըսաւ. «Այժմ ձեզի հանելուկ մը պիտի առաջարկեմ. եթէ գայն այս խնճոյքին եօթը օրուան մէջ ինծի բացատրէք եւ գտնէք, ես ալ ձեզի երեսուն ^Դշապիկ ու երեսուն փոխելիք հագուստ պիտի տամ: **13** Բայց եթէ չկարենաք գայն ինծի բացատրել, դո՛ւք ինծի երեսուն շապիկ ու երեսուն փոխելիք հագուստ պիտի տաք»: Անոնք ալ իրեն ըսին. «Առաջարկէ՛ մեզի հանելուկդ, որպէսզի լսենք»: **14** Անոնց ըսաւ. «Ուտողէն ուտելիք

^Ժ Կամ՝ Մահանէ-Դանի

^Գ Երբ.՝ իմ աչքերուս ուղիղ

^Բ Երբ.՝ աչքերուն ուղիղ եղաւ

^Գ Երբ.՝ գայն

^Դ Կամ՝ սաւան

ելաւ, եւ զօրեղէն քաղցրութիւն ելաւ»։ Անոնք այս հանելուկը երեք օրուան մէջ չկրցան բացատրել։ **15** ^ԵԵօթներորդ օրը Սամփսոնի կնոջ ըսին. «Հրապուրէ՛ ամուսինդ՝ որ հանելուկը մեզի բացատրէ, որպէսզի քեզ ու հօրդ տունը կրակով չայրենք։ Մեզ թշուառացնելո՞ւ համար կանչեցիր. այդպէս չէ՞»։ **16** Սամփսոնի կինը անոր քով կու լար եւ կ'ըսէր. «Դուն գիս **միայն** կ'ատես, **բնա՛լ** չես սիրեր. իմ ժողովուրդիս որդիներուն հանելուկ մը առաջարկեցիր, բայց ինծի չբացատրեցիր»։ Ինք ալ անոր կ'ըսէր. «Ահա՛ իմ հօրս եւ մօրս չբացատրեցի, ու քեզի՞ պիտի բացատրեմ»։ **17** Բայց ան իրենց խնճոյքին եօթը օրուան մէջ իր քով լացաւ. **Սամփսոն** եօթներորդ օրը անոր բացատրեց, քանի զինք կը տուայտեցնէր։ Ան ալ իր ժողովուրդին որդիներուն բացատրեց հանելուկը։ **18** Զաղաքին մարդիկը եօթներորդ օրը՝ արեւին մայր մտնելէն առաջ անոր ըսին. «Մեղրէն քաղցր եւ առիծէն զօրեղ ի՞նչ կայ»։ Ինք ալ անոնց ըսաւ. «Եթէ դուք իմ երկնջովս չհերկէիք, հանելուկս չէիք կրնար գտնել»։ **19** Տէրոջ Հոգին զինք համակեց, ու Ասկաղոն իջնելով՝ անոնցմէ երեսուն մարդ ^Վմեռցուց, անոնց ^Եհազուստները առաւ, եւ հանելուկը բացատրողներուն տուաւ **իբր** փոխնորդ։ Իր բարկութիւնը բորբոքած ըլլալով՝ իր հօր տունը բարձրացաւ։ **20** Իսկ Սամփսոնի կինը անոր ընկերին **տրուեցաւ**, որուն հետ բարեկամացեր էր։

15

Ժամանակէ մը ետք, ցորենի հունձքի օրերը, Սամփսոն այծերէն ու մը **առնելով** իր կնոջ այցելեց, եւ ըսաւ. «Կնոջս քով պիտի մտնեմ՝ ներքին սենեակը»։ Բայց անոր հայրը իրեն չթոյլատրեց որ մտնէ։ **2** Անոր հայրը ըսաւ. «Ի՛րապէս կարծեցի թէ դուն զայն բոլորովին ատեցիր. ուստի զայն ընկերիդ տուի։ Անոր պզտիկ քոյրը անկէ վայելչագեղ չէ՞. այժմ անիկա՛ քեզի **կին** թող ըլլայ՝ անոր տեղը»։ **3** Սամփսոն ^Բանոնց ըսաւ. «Այս անգամ Փղշտացիներուն հանդէպ անմեղ պիտի ըլլամ, եթէ անոնց չարիք ընեմ»։ **4** Սամփսոն գնաց, երեք հարիւր աղուէս բռնեց, ջահեր առաւ, եւ **աղուէսները** պոչ պոչի դարձնելով՝ երկու պոչերուն մէջտեղ ջահ մը դրաւ։ **5** Ջահերը կրակով բռնկեցնելէն ետք՝ **զանոնք** Փղշտացիներու հասուն ցորենին մէջ արձակեց. թէ՛ խուրձերը, թէ՛ հասուն ցորենը այրեց, մինչեւ անգամ այգիներն ու ձիթենիները։ **6** Փղշտացիները ըսին. «Այս **բանը** ո՞վ ըրաւ»։ Իրենց պատասխանեցին. «Թամնաթացիին փեսան՝ Սամփսոն. քանի որ անոր կինը առաւ եւ անոր ընկերին տուաւ»։ Փղշտացիները բարձրացան, ու կինը եւ անոր հայրը կրակով այրեցին։ **7** Իսկ Սամփսոն անոնց ըսաւ. «Թէպէտ դուք այսպէս ըրիք, բայց ես վրէժս պիտի առնեմ ձեզմէ, յետոյ պիտի դադրիմ»։ **8** Ջանոնք մեծ ^Գհարուածով մը զարկաւ՝ սրունքէն մինչեւ ազդրը՝. ապա իջաւ Ետամ, ու ժայռին ծերպը բնակեցաւ։

ՍԱՄՓՍՈՆ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՓՂՇՏԱՅԻՆԵՐՈՒՆ

^Ե Կամ՝ Չորրորդ

^Վ Եբր.՝ զարկաւ

^Ե Եբր.՝ փոխնորդները

^Մ Եբր.՝ ըսի

^Բ Կամ՝ անոնց համար

^Գ Այսինքն՝ պարտութեան մատնեց

9 Փղշտացիները բարձրացան, Յուդայի մէջ բանակեցան եւ Լեքիի մէջ տարածուեցան:
10 Յուդայեանները ըսին. «Ինչո՞ւ մեզի դէմ բարձրացաք»: Անոնք ալ պատասխանեցին.
 «Սամփսոնը կապելու համար բարձրացանք, որպէսզի իրեն ընենք ինչպէս որ մեզի
 ըրաւ»: **11** Յուդայէ երեք հազար մարդիկ ետամ իջան՝ ժայռին ծերպը, ու Սամփսոնի ըսին.
 «Չե՞ս գիտեր թէ Փղշտացիները մեզ կը կառավարեն. ինչո՞ւ այս բանը մեզի ըրիր»: Ինք
 ալ անոնց ըսաւ. «Անոնք ինծի ինչպէս ըրին, ես ալ անոնց այնպէս ըրի»: **12** Իրեն ըսին.
 «Մենք իջանք որ քեզ կապենք եւ Փղշտացիներուն ձեռքը յանձնենք»: Սամփսոն անոնց
 ըսաւ. «Ինծի երդում ըրէք թէ դո՛ւք իմ վրաս պիտի չյարձակիք»: **13** Անոնք ալ իրեն ըսին.
 «Ո՛չ, քեզ պիտի չմեռցնենք. բայց քեզ պիտի կապենք եւ անոնց ձեռքը յանձնենք»: Զինք
 երկու նոր փոկով կապեցին, ու ժայռէն դուրս ⁷հանեցին:

14 Երբ Լեքի հասաւ, Փղշտացիները գոռալով զինք դիմաւորեցին: Տէրոջ Հոգին զինք
 համակեց, եւ իր բազուկներուն վրայ եղող փոկերը կրակէն այրուած վուշի պէս եղան, ու
 կապերը ձեռքերէն քակուեցան: **15** Յետոյ իշու թարմ ծնօտ մը գտնելով՝ ձեռքը երկարեց,
 զայն առաւ, եւ անով հազար մարդ ⁸մեռցուց: **16** Սամփսոն ըսաւ.

«Իշու ծնօտով՝ մէկ զանգուած, երկու զանգուած,
 իշու ծնօտով՝ հազար մարդ մեռցուցի»:

17 Երբ խօսիլը աւարտեց՝ ծնօտը ձեռքէն նետեց, եւ այդ տեղը ⁹Ռամաթ-Լեքի կոչեց:

18 Չափազանց ծարաւնալով՝ Տէրոջ գոչեց. «Դուն այս մեծ փրկութիւնը տուիր քու
 ծառայիդ ձեռքով. իսկ ես հիմա ծարաւե՞ն պիտի մեռնիմ եւ անթլփատներուն ձե՞ռքը
 պիտի իյնամ»: **19** Աստուած ¹⁰Լեքիի մէջ եղող փոսը ճեղքեց ու անկէ ջուր ելաւ. Սամփսոն
 խմեց, հոգին իրեն վերադարձաւ, եւ վերապրեցաւ. հետեւաբար անոր անունը ¹¹Ենգօրէ
 կոչուեցաւ, որ Լեքիի մէջ է մինչեւ այսօր:

20 Սամփսոն Փղշտացիներուն ժամանակ Իսրայէլի մէջ քսան տարի դատաւոր եղաւ:

ՍԱՄՓՍՈՆ ԳԱԶԱՅԻ ՄԷՋ

16

Սամփսոն Գազա գնաց, ու հոն պռռնիկ կից մը տեսաւ եւ անոր մտաւ: **2** Գազացիներուն
 ըսուեցաւ. «Սամփսոն հոս եկած է»: Ուստի **գինք** շրջապատեցին, ու քաղաքին դուռը
 ամբողջ գիշերը անոր դէմ դարան մտան: Ամբողջ գիշերը լուռ կեցան եւ ըսին. «Առտուն՝
 երբ լոյս ըլլայ՝ զինք կը մեռցնենք»: **3** Սամփսոն մինչեւ կէս գիշեր պառկեցաւ. կէս
 գիշերին ելաւ, քաղաքին դրան փեղկերը երկու դրանդիներով բռնեց, զանոնք նիգով
 միասին փրցուց, եւ ուսերուն վրայ դնելով՝ զանոնք Զեբրոնի դիմացի լերան գագաթը
 բարձրացուց:

ՍԱՄՓՍՈՆ ԵՒ ԴԱԼԻԼԱ

⁷ Եբբ.՝բարձրացուցից

⁸ Եբբ.՝ գարկաւ

⁹ Այսինքն՝ ծնօտի բլուր

¹⁰ Կամ՝ ծնօտին

¹¹ Այսինքն՝ կանչողին աղբիւրը

4 Անկէ ետք Սովրեկի ձորին մէջ **բնակող** կին մը սիրեց. անոր անունը Դալիլա էր: **5** Փղշտացիներուն նախարարները կնոջ քով բարձրացան եւ անոր ըսին. «Հրապուրէ՛ զինք ու հասկցի՛ր թէ իր մեծ ոյժը ուրկէ՛ է, եւ թէ ի՛նչպէս կրնանք իրեն յաղթել, որպէսզի զինք կապենք ու զսպենք. եւ քեզի իւրաքանչիւրս հազար հարիւր **կտոր** արծաթ կու տանք»: **6** Ուստի Դալիլա Սամփսոնի ըսաւ. «Կ'աղերսե՛մ, իմացո՛ւր ինծի թէ քու մեծ ոյժդ ուրկէ՛ է, ու քեզ զսպելու համար ինչո՛վ պէտք է կապուիս»: **7** Սամփսոն անոր ըսաւ. «Եթէ զիս եօթը չչորցած թարմ լարերով՝ կապեն, կը տկարանամ եւ **ամէն** մարդու պէս կ'ըլլամ»: **8** Փղշտացիներուն նախարարները անոր եօթը չչորցած թարմ լարեր Պերին, ու զինք անոնցմով կապեց: **9** Անոր քով՝ ներքին սենեակին մէջ դարանակալներ կեցած էին. ան իրեն ըսաւ. «Սամփսո՛ն, Փղշտացիները քու վրադ **կու գան**»: Ինք ալ լարերը փրցուց, ինչպէս խծուծէ թելը կը փրթի Պրակի հոտէն՝: Հետեւաբար իր ոյժին **գաղտնիքը** չհասկցուեցաւ: **10** Դալիլա Սամփսոնի ըսաւ. «Ահա՛ զիս հեգնեցիր եւ ինծի սուտ խօսեցար. հիմա կ'աղերսե՛մ, իմացո՛ւր ինծի թէ ինչո՛վ պէտք է կապուիս»: **11** Ինք ալ ըսաւ. «Եթէ զիս նոր ու է՛ջգործածուած փոկերով լա՛ւ կապեն, կը տկարանամ եւ **ամէն** մարդու պէս կ'ըլլամ»: **12** Դալիլա նոր փոկեր առաւ, զինք անոնցմով կապեց եւ իրեն ըսաւ. «Սամփսո՛ն, Փղշտացիները քու վրադ **կու գան**»: (Ներքին սենեակին մէջ դարանակալներ կեցած էին:) Իսկ ինք զանոնք իր բազուկներէն դերձանի պէս փրցուց: **13** Դալիլա Սամփսոնի ըսաւ. «Մինչեւ հիմա զիս հեգնեցիր ու ինծի սուտ խօսեցար: Իմացո՛ւր ինծի թէ ինչո՛վ պէտք է կապուիս»: Ինք ալ անոր ըսաւ. «Եթէ գլուխիս եօթը Պիսակները է՛ագբով հիւսես»: **14** Ան այդպէս ըրաւ, ուստայնից սեպով ամրացուց, եւ իրեն ըսաւ. «Սամփսո՛ն, Փղշտացիները քու վրադ **կու գան**»: Ինք ալ քունէն արթնցաւ, ու Պոստայնը, սեպը եւ ազբը փրցուց: **15** Ուստի Դալիլա իրեն ըսաւ. «Ի՞նչպէս կ'ըսես. “Քեզ կը սիրեմ, մինչ սիրտդ ինծի հետ չէ: Այս երեք անգամ է որ զիս հեգնեցիր, ու ինծի չիմացուցիր թէ քու մեծ ոյժդ ուրկէ՛ է»: **16** Զանի ան իր խօսքերով ամէն օր զինք կը տուայտեցներ եւ զինք կը հարկադրէր, իր անձը մեռնելու **աստիճան** վհատեցաւ. **17** ուստի իր սիրտին մէջ ամբողջ **եղածը** անոր իմացուց, ու անոր ըսաւ. «Իմ գլուխիս վրայ ածելի Քանցած չէ, քանի մօրս Պարգանդէն ես Աստուծոյ իովստաւոր եմ: Եթէ ածիլուիմ, իմ ոյժս ինձմէ կ'երթայ, կը տկարանամ եւ ամէն մարդու

^ա Եբր.՝ տե՛ս

^բ Կամ՝ դալար ոստերով

^գ Եբր.՝ բարձրացուցին

^դ Եբր.՝ կրակը հոտոտելով

^ե Եբր.՝ ո՛չ մէկ գործի գործածուած

^զ Այսինքն՝ մազի հիւսքերը

^է Այսինքն՝ ոստայնանկի թելաշարով

^ը Այսինքն՝ ոստայնանկի գործիքը

^թ Եբր.՝ բարձրացած

^ժ Եբր.՝ փորէն

^ի Եբր.՝ անջատուած

պէս կ'ըլլամ»։ **18** Երբ Դաւիթ տեսաւ թէ ան իր սիրտին մէջ ամբողջ եղածը իրեն իմացուց, մարդ ղրկեց ու Փղշտացիներուն նախարարները կանչեց՝ ըսելով. «Այս անգամ բարձրացէ՛ք, քանի իր սիրտին մէջ ամբողջ եղածը ինծի յայտնեց»։ Ուստի Փղշտացիներուն նախարարները անոր քով բարձրացան, եւ արծաթն ալ իրենց ՚հետ բերին։ **19** Դաւիթ զայն իր ծունկերուն վրայ քնացուց, մարդ մը կանչեց ու անոր գլուխին եօթը գիսակները ածիլել տուաւ, եւ սկսաւ զայն զսպել (անոր ոյժը իրմէ հեռացած էր)։ **20** Կինը ըսաւ. «Սամփսոն, Փղշտացիները քու վրայ կու գան»։ Ինք ալ քունէն արթննալով՝ ըսաւ. «Միւս անգամներուն պէս դուրս պիտի ելլեմ ու թօթուովմ»։ Սակայն չէր գիտեր թէ Տէրը իրմէ հեռացած էր։ **21** Փղշտացիները զինք բռնեցին, իր աչքերը փորեցին եւ զինք Գազա իջեցուցին. պղինձէ շղթաներով կապեցին, ու բանտին մէջ ՚աղօրիքի քար կը դարձնէր՝:

ՍԱՄՓՍՈՆԻ ՄԱՆԸ

22 Ածիլուելէն ետք՝ անոր գլուխին մազը սկսաւ բուսնիլ։ **23** Փղշտացիներուն նախարարները հաւաքուեցան, որպէսզի իրենց աստուծոյն՝ Դագոնի մեծ զոհ մատուցանեն եւ ուրախանան, քանի որ կ'ըսէին. «Մեր աստուածը մեր ձեռքը մատնեց մեր թշնամի՝ Սամփսոնը»։ **24** Երբ ժողովուրդը զինք տեսաւ, իրենց աստուածը գովաբանեցին, քանի որ ըսին. «Մեր աստուածը մեր ձեռքը մատնեց մեր թշնամին, մեր երկիրը աւերողը եւ մեզմէ շատեր մեռցնողը»։ **25** Երբ անոնց սիրտը զուարթացած էր, ըսին. «Սամփսոնը կանչեցէք, որ մեզ զբօսցնէ»։ Ուստի Սամփսոնը բանտէն կանչեցին, ու զիրենք զբօսցուց. ապա զինք սիւներուն մէջտեղ ՚տեղաւորեցին։ **26** Սամփսոն իր ձեռքէն բռնող պատանիին ըսաւ. «Արտօնէ՛ ինծի, որ շօշափեմ սիւները՝ որոնց վրայ այս տունը հաստատուած է, եւ անոնց վրայ կռթնիմ»։ **27** Տունը այդ մարդիկներով ու կիներով լեցուած էր. Փղշտացիներուն բոլոր նախարարները հոն էին, եւ տանիքին վրայ երեք հազարի չափ մարդիկ ու կիներ կային, որոնք Սամփսոնի խեղկատակութիւնները կը դիտէին։ **28** Սամփսոն Տէրոջ գոչելով ըսաւ. «Ո՛վ Տէր Եհովա, կ'աղերսե՛մ, յիշէ՛ զիս. ո՛վ Աստուած, կ'աղերսե՛մ, միայն այս անգամ ալ ուժովցո՛ւր զիս, որպէսզի Փղշտացիներէն երկու աչքերուս վրէժը մէկ անգամէն առնեմ»։ **29** Սամփսոն բռնեց երկու մէջտեղի սիւները՝ որոնց վրայ այդ տունը հաստատուած էր, մէկը իր աջ ձեռքով ու միւսը իր ձախ ձեռքով, եւ անոնց վրայ յենեցաւ։ **30** Սամփսոն ըսաւ. «Իմ անձս Փղշտացիներուն հետ թող մեռնի», իր ամբողջ ոյժով ծռեցաւ, ու տունը՝ նախարարներուն եւ մէջը եղող ամբողջ ժողովուրդին վրայ ինկաւ. իր մեռած ատեն մեռցուցածները՝ իր ապրած ատեն մեռցուցածներէն աւելի էին։ **31** Իր եղբայրներն ու հօր ամբողջ տունը իջան եւ զինք վերցուցին, ապա բարձրացան ու զինք իր հօր՝ Մանուէի գերեզմանը թաղեցին, Սարաայի ու Եսթաւուղի մէջտեղ։ Ան Իսրայէլի մէջ քսան տարի դատաւոր եղաւ։

17

Եփրեմի լեռնակողմէն Միքա անունով մարդ մը կար։ **2** Ան իր մօր ըսաւ. «Զեզմէ առնուած այն հազար հարիւր կտոր արծաթը, որուն համար անիծեցիր եւ ականջներուս ալ

¹ Երբ.՝ ձեռքը

² Երբ.՝ կ'աղար

³ Երբ.՝ կայնեցուցին

խօսեցար, ահա՛ այդ արծաթը իմ քովս է. զայն ե՛ս առեր էի»։ Մայրը անոր ըսաւ. «Օրհնեա՛լ ըլլաս Տէրոջմէն, որդեա՛կս»։ **3** Երբ հագար հարիւր կտոր արծաթը իր մօր վերադարձուց, մայրը ըսաւ. «Ես այդ արծաթը իմ ձեռքէս բոլորովին Տէրոջ ՞ընծայեր էի՝ որդիիս համար, որպէսզի անով քանդակուած ու Բժուլածոյ կուռք՝ շինուին. ուստի հիմա զայն քեզի կը վերադարձնեմ»։ **4** Երբ Միքա այդ արծաթը իր մօր վերադարձուց, մայրը երկու հարիւր կտոր արծաթ առաւ եւ զանոնք ձուլագործին տուաւ. ան ալ անոնցմով քանդակուած ու ձուլածոյ կուռք շինեց, եւ անոնք Միքայի տունը Գորուեցան։ **5 Այս** մարդը՝ Միքա աստուածներու տուն մը ունեցաւ, Դեփուտ եւ Երնտանեկան կուռքեր՝ շինեց, ու իր որդիներէն մէկը նուիրեց, որ իր քահանան եղաւ։ **6** Այդ օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար. իւրաքանչիւրը իր աչքերուն ուղիղ եղածը կ'ըներ։

7 Յուդայի գերդաստանէն եւ Յուդայի Բեթլեհէմէն երիտասարդ մը կար. ինք Ղեւտացի էր, ու հոն պանդխտացած էր։ **8 Այս** մարդը Յուդայի Բեթլեհէմէն գնաց՝ որպէսզի ապրուստ գտած տեղը պանդխտանայ, ու ճամբորդելով՝ մինչեւ Եփրեմի լեռնակողմը, Միքայի տունը հասաւ։ **9** Միքա իրեն ըսաւ. «Ուրկէ՞ կու գաս»։ Ինք ալ անոր ըսաւ. «Ես Ղեւտացի եմ, Յուդայի Բեթլեհէմէն կու գամ, եւ ապրուստ գտած տեղս պանդխտանալու կ'երթամ»։ **10** Միքա իրեն ըսաւ. «Իմ քովս բնակէ, ինծի հայր ու քահանայ եղիր, եւ քեզի ամէն տարի տասը կտոր արծաթ, ձեռք մը փոխելիք հագուստ ու ապրուստդ կու տամ»։ **11** Ղեւտացին գնաց։ Յետոյ Ղեւտացին հաւանեցաւ այդ մարդուն հետ բնակիլ, եւ այս երիտասարդը անոր որդիներէն մէկուն պէս եղաւ անոր։ **12** Միքա Ղեւտացին նուիրեց, ու երիտասարդը անոր քահանան եղաւ եւ Միքայի տունը Գբնակեցաւ։ **13** Միքա ըսաւ. «Հիմա լաւ գիտեմ թէ Տէրը ինծի բարիք պիտի ընէ, որովհետեւ Ղեւտացի մը ունիմ իբր քահանայ»։

ՄԻՔԱ ԵՒ ԴԱՆԻ ՏՈՆՍԸ

18

Այդ օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար. այդ օրերը Դանի տոհմը իրեն ժառանգութիւն մը կը փնտռէր՝ բնակելու համար, քանի որ մինչեւ այդ օրը՝ անոր բաւական ժառանգութիւն վիճակուած չէր Իսրայէլի տոհմերուն մէջ։ **2** Դանի որդիները իրենց գերդաստանէն եւ իրենց ՞մէջէն՝ Սարաայէն ու Եսթաւուղէն՝ հինգ Բկտրիճ մարդ ղրկեցին, որպէսզի երկիրը լրտեսեն եւ հետազօտեն։ Անոնց ըսին. «Գացէ՛ք, երկիրը հետազօտեցէ՛ք»։ Անոնք Եփրեմի լեռնակողմը՝ Միքայի տունը հասան, ու հոն գիշերեցին։

^ա Եբր.՝ սրբացուցեր

^բ Եբր.՝ ձուլածոյ պատկեր

^գ Եբր.՝ եղան

^դ Հոս՝ պաշտամունքի առարկայ մը

^ե Եբր.՝ թերափիմ

^զ Եբր.՝ եղաւ

^ա Եբր.՝ ծայրերէն

^բ Եբր.՝ կտրիճի որդի

3 Երբ անոնք Միքայի տան քով էին, Ղեւտացի երիտասարդին ձայնը ճանչցան. ուստի դէպի հոն Գուղղուեցան եւ ըսին. «Ո՞վ քեզ հոս բերաւ. դուն հոս ի՞նչ կ'ընես. Դինչո՞ւ հոս կեցած ես»»: 4 Ինք ալ անոնց ըսաւ. «Միքա ինծի այսպէս եւ այսպէս ըրաւ, ու զիս վարձեց՝ որպէսզի իրեն քահանայ ըլլամ»»: 5 Անոր ըսին. «Այժմ Աստուծո՛յ հարցուր, որպէսզի գիտնանք թէ արդեօք մեր գացած ճամբային մէջ պիտի յաջողի՞նք»»: 6 Զահանան անոնց ըսաւ. «Խաղաղութեա՛մբ գացէք. ձեր երթալիք ճամբան Տէրոջ առջեւ հաճելի է»:

7 Այս հինգ մարդիկը գացին, Լայիս հասան, եւ անոր մէջ եղող ժողովուրդը տեսան. անոնք Սիդոնացիներուն պէս ապահովութեան մէջ կը բնակէին, հանդարտ ու ապահով: Այդ երկրին մէջ իշխանութեան տիրացած մէկը չկար, որ զիրենք խայտառակէր որեւէ բանով. Սիդոնացիներէն հեռու ըլլալով՝ ո՛չ մէկ մարդու հետ Գործ ունէին: 8 Այս հինգ մարդիկը Սարաա եւ Եսթաւուղ Գվերադարձան՝ իրենց եղբայրներուն. անոնց եղբայրները իրենց ըսին. «Դուք ի՞նչ լուր բերիք»»: 9 Իրենք ալ ըսին. «Կանգնի՛նք ու բարձրանա՛նք անոնց դէմ, քանի որ մենք երկիրը տեսանք, ահա՛ շատ լաւ է. իսկ դուք հանդա՛րտ կը կենաք: Երթալու, մտնելու եւ երկրին տիրանալու համար ծոյլ մի՛ ըլլաք: 10 Երբ հոն երթաք, ապահով ժողովուրդի մը քով պիտի հասնիք, որովհետեւ Աստուած զայն ձեր ձեռքը մատնած է: Երկիրը շատ ընդարձակ է. այնպիսի տեղ մըն է, ուր երկրի վրայ եղող բոլոր բաներէն ոչինչ կը պակսի»:

11 Անկէ, այսինքն՝ Սարաայէն ու Եսթաւուղէն, Դանի գերդաստանէն վեց հարիւր մարդիկ գացին, իրենց պատերազմական զէնքերով գօտելորուած: 12 Բարձրացան եւ Յուդայի Կարիաթ-Յարիմը բանակեցան. հետեւաբար այդ տեղը մինչեւ այսօր Եսահանէ-Դան կը կոչուի. ահա՛ ան Կարիաթ-Յարիմի ետեւն է: 13 Անկէ Եփրեմի լեռնակողմը անցան, ու Միքայի տունը հասան: 14 Լայիսի երկիրը լրտեսելու գացող այն հինգ մարդիկը իրենց եղբայրներուն ըսին. «Գիտէ՞ք թէ այս տուններուն մէջ Եփուտ, Բընտանեկան կուռքեր՝, նաեւ քանդակուած ու ժողովածոյ կուռք՝ կայ. ուստի հիմա գիտցէ՛ք թէ ի՞նչ պիտի ընէք»: 15 Անոնք ալ դէպի հոն Գուղղուեցան, այն Ղեւտացի երիտասարդին տունը՝ այսինքն Միքայի տունը մտան, եւ անոր Իորպիսութիւնը հարցուցին: 16 Դանի որդիներէն եղող այդ վեց հարիւր մարդիկը, իրենց պատերազմական զէնքերով գօտելորուած, դրան մուտքը կայնեցան: 17 Երկիրը լրտեսելու գացող հինգ մարդիկը բարձրացան, հոն մտան եւ

^գ Եբբ.՝ շեղեցան

^դ Եբբ.՝ ի՞նչ ունիս հոս

^ե Եբբ.՝ բան

^զ Եբբ.՝ եկան

^է Այսինքն՝ Դանի բանակը

^ը Հոս՝ պաշտամունքի առարկայ մը

^թ Եբբ.՝ թերափիմ

^ժ Եբբ.՝ ձուլածոյ պատկեր

^ի Եբբ.՝ շեղեցան

^լ Եբբ.՝ խաղաղութիւնը

«քանդակուած կուռքը», եփուտը, ընտանեկան կուռքերն ու ծուլածոյ կուռքը առին. իսկ քահանան դրան մուտքը կայնած էր՝ **իրենց** պատերազմական զէնքերով գօտեւորուած **այդ** վեց հարիւր մարդոց հետ: **18** Երբ անոնք Միքայի տունը մտան եւ քանդակուած կուռքը, եփուտը, ընտանեկան կուռքերն ու ծուլածոյ կուռքը առին, քահանան անոնց ըսաւ. «Ի՞նչ կ'ընէք» **19** Անոնք ալ անոր ըսին. «Լռէ՛, ձեռքդ բերանի՛դ վրայ դիր, մեզի՛ հետ եկուր, եւ մեզի՛ հայր ու քահանայ եղիր: Քեզի անելի լաւ է մէ՞կ մարդու տան քահանայ ըլլալ, թէ Իսրայէլի մէկ տոհմին ու մէկ գերդաստանին քահանայ ըլլալ»: **20** Քահանային սիրտը զուարթանալով՝ եփուտը, ընտանեկան կուռքերը եւ քանդակուած կուռքը առաւ, ու ժողովուրդին մէջ մտաւ: **21** Անոնք դարձան ու գացին, իրենց առջեւ դնելով մանուկները, խաշինքն ու ծպատուական **բաները**:

22 Երբ անոնք Միքայի տունէն հեռացան, Միքայի տան մօտ եղող տուներուն մարդիկը կանչուեցան եւ Դանի որդիներուն **եսեւէն** հասան: **23** Երբ Դանի որդիներուն պռռացին, անոնք իրենց երեսը դարձուցին ու Միքայի ըսին. «Քեզի ի՞նչ եղաւ, որ **այսպէս** ՚բազմութեամբ կու գաս»: **24** Ան ալ ըսաւ. «Իմ շինած աստուածներս եւ քահանան առած էք ու կ'երթաք, ա՛յլ ինծի ի՞նչ կը մնայ. եւ ի՞նչպէս ինծի կ'ըսէք. «Քեզի ի՞նչ եղաւ»»: **25** Դանի որդիները անոր ըսին. «Մեր մէջ քու ձայնդ թող չլսուի, որ դառնահոգի մարդիկ վրադ չյարձակին, ու քու ձկեանքդ եւ ընտանիքիդ կեանքը ՚չկորսնցնես»: **26** Դանի որդիները իրենց ճամբան գացին: Միքա, տեսնելով թէ անոնք իրմէ ուժեղ են, դարձաւ ու իր տունը ՚գնաց:

27 Անոնք Միքայի շինածները եւ անոր քահանան առին ու Լայիս հասան, հանդարտ եւ ապահով ժողովուրդի մը վրայ. զանոնք սուրի բերանէ անցուցին, ու քաղաքը կրակով այրեցին: **28** **Ջայն** ազատող մը չկար, քանի որ Սիդոնէն հեռու էր եւ ո՛չ մէկ մարդու հետ գործ ունէին. ան Բեթրոհոբի հովիտին մէջ էր: Քաղաքը կառուցանեցին եւ անոր մէջ բնակեցան: **29** Քաղաքին անունը իրենց հօր՝ Իսրայէլեան Դանի անունով Դան կոչեցին. բայց քաղաքին անունը նախապէս Լայիս էր: **30** Դանի որդիները իրենց համար կանգնեցուցին քանդակուած կուռքը. ու Մանասէի որդիին՝ Գերսոնի որդին Յովնաթան, ինք եւ իր որդիները, մինչեւ երկրին տարագրութեան օրը՝ Դանի տոհմին քահանաները եղան: **31** Անոնք իրենց համար դրին Միքայի քանդակուած կուռքը՝ որ ինք շինեց էր, որքան ժամանակ որ Աստուծոյ տունը Սելովի մէջ էր:

ՂԵԻՏԱՅԻՆ ԵՒ ԻՐ ՀԱՐՃԸ

¹ Երբ.՝ քանդակուած պատկերը

² Կամ՝ ծանր

³ Երբ.՝ աղաղակով կանչուեցան

⁴ Երբ.՝ աղաղակով կու գաս

⁵ Երբ.՝ անձդ

⁶ Երբ.՝ չհաւաքես

⁷ Երբ.՝ վերադարձաւ

⁸ Ոմանք՝ Մովսէսի

19

Այդ օրերը՝ երբ Իսրայելի մէջ թագաւոր չկար, Եփրեմի լեռնալանջը պանդխտացած Ղեւտացի մը կար, որ Յուդայի Բեթլեհէմէն հարճ մը առաւ իրեն: **2** Անոր հարճը իրեն դէմ «շնուփին ըրաւ», եւ իրմէ գնաց դէպի իր հօր տունը՝ Յուդայի Բեթլեհէմը, ու չորս ամիսի չափ հոն կեցաւ: **3** Ամուսինը կանգնեցաւ եւ անոր ետեւէն գնաց, որպէսզի ըբաղջրութեամբ խօսի անոր հետ, ու զայն վերադարձնէ: Իրեն հետ իր սպասաւորը եւ զոյգ մը էջ **առեր էր**: «Ան զինք իր հօր տունը մտցուց, ու երբ երիտասարդուհիին հայրը զինք տեսաւ, ուրախութեամբ զինք դիմաւորեց: **4** Երիտասարդուհիին հայրը՝ իր աները՝ ՚՛զինք քովը պահեց՝. երեք օր անոր մօտ մնաց. կերան, խմեցին, եւ հոն գիշերեցին:

5 Չորրորդ օրը, երբ առտուն՝ կանուխ ելան, **Ղեւտացին** կանգնեցաւ՝ որպէսզի երթայ. բայց երիտասարդուհիին հայրը իր փեսային ըսաւ. «Պատահ մը հաց կեր՝ որպէսզի սիրտդ կազդուրուի, յե՛տոյ գացէք»: **6** Նստան, ու երկուքը միասին կերան եւ խմեցին: Երիտասարդուհիին հայրը **այդ** մարդուն ըսաւ. «Կ'աղերսե՛մ, հաճէ՛ **հոս** գիշերել, ու սիրտդ թող զուարթանայ»: **7** Այդ մարդը կանգնեցաւ՝ որ երթայ, բայց իր աները զինք ստիպեց. ուստի դարձեալ հոն գիշերեց: **8** Հինգերորդ օրը, առտուն՝ կանուխ ելաւ, որպէսզի երթայ: Երիտասարդուհիին հայրը ըսաւ. «Կ'աղերսե՛մ, սի՛րտդ կազդուրէ»: Ուստի տնտնացին մինչեւ «կէսօրուան անցնիլը», ու երկուքը **միասին** կերան: **9** Այդ մարդը կանգնեցաւ՝ երթալու համար, ինք, իր հարճը եւ սպասաւորը: Բայց իր աները, երիտասարդուհիին հայրը, իրեն ըսաւ. «Ահա՛ օրը իրիկուն կ'ըլլայ. կ'աղերսե՛մ, **հո՛ս** գիշերեցէք: Ահա՛ օրը կ'իջնէ, հո՛ս գիշերէ ու սիրտդ թող զուարթանայ. վաղը կանուխ ճամբորդեցէք, եւ վրա՛նդ գնա»: **10** Սակայն **այդ** մարդը գիշերել չուզեց. հապա կանգնեցաւ, գնաց, ու մինչեւ Յեբուսի՝ այսինքն Երուսաղէմի դիմաց հասաւ: Իրեն հետ զոյգ մը համետուած էջ **ուներ**, եւ իր հարճն ալ իրեն հետ **էր**:

11 Երբ Յեբուսի մօտեցան, օրը շատ անցած էր. ուստի սպասաւորը իր տիրոջ ըսաւ. «Կ'աղերսե՛մ, եկո՛ւր այս Յեբուսացիներուն քաղաքը՝ Էուղղուինք ու հոն գիշերենք»: **12** Բայց տէրը անոր ըսաւ. «Իսրայելի որդիներէն չեղող օտարագգիներուն քաղաքը չուղղուինք, հապա մինչեւ Գաբաա անցնինք»: **13** Իր սպասաւորին ըսաւ. «Եկո՛ւր, այս տեղերէն մէկուն մօտեմանք, եւ Գաբաայի կամ Ռամայի մէջ գիշերենք»: **14** Ուստի անցան, գացին, ու երբ Բենիամինի Գաբաային մօտեցան՝ արելը մայր մտաւ: **15** Հոն ուղղուեցան, որպէսզի Գաբաա մտնեն եւ **հոն** գիշերեն: Երբ մտաւ, քաղաքին հրապարակին մէջ կեցաւ, բայց ո՛չ մէկը զիրենք իր տունը ընդդունեց՝ գիշերելու համար:

^ա **Երբ.**՝ պոռնկեցաւ

^բ **Երբ.**՝ սիրտին

^գ **Այսինքն՝** Հարճը

^դ **Երբ.**՝ իրեն կառչեցաւ

^ե **Երբ.**՝ օրուան դառնալը

^զ **Երբ.**՝ ձեր ճամբան **գացէք**

^է **Երբ.**՝ շեղինք

^ը **Երբ.**՝ հաւաքեց

16 Ահա՛ իրիկունը արտէն ծեր մարդ մը եկաւ՝ իր գործէն վերադառնալով: Ան Եփրեմի լեռնակողմէն էր, եւ Գաբաայի մէջ պանդխտացած էր. իսկ այդ տեղին մարդիկը Բենիամինեաններ էին: 17 Երբ ան աչքերը վերցուց ու ուղեւորը քաղաքին հրապարակին մէջ տեսաւ, ծեր մարդը ըսաւ. «Ո՞ւր կ'երթաս, եւ ուրկէ՞ կու գաս»: 18 Ան ալ իրեն ըսաւ. «Մենք Յուդայի Բեթլեհէմէն մինչեւ Եփրեմի լեռնալանջը կ'անցնինք: Ես անկէ եմ. մինչեւ Յուդայի Բեթլեհէմը գացի, եւ հիմա Տէրոջ տունը կ'երթամ: Ո՛չ մէկը գիտ իր տունը կ'ընդունի, 19 թէպէտ մեր էջերուն համար յարդ ու ճարակ կայ, եւ ինծի համար, քու աղախինիդ համար, ու քու ծառաներուդ հետ եղող երիտասարդին համար հաց եւ գինի ունիմ. մեզի ոչինչ կը պակսի»: 20 Այդ ծեր մարդը ըսաւ. «Խաղաղութի՛ւն քեզի. քու բոլոր պէտքերդ թե՛ս կը հոգամ՝, միայն թէ հրապարակին մէջ մի՛ գիշերեր»: 21 Ջայն իր տունը տարաւ, ու էջերուն կեր տուաւ. իսկ անոնք իրենց ոտքերը լուացին, կերան եւ խմեցին:

22 Մինչ անոնց սիրտը կը զուարթանար, ահա՛ քաղաքին մարդոցմէն փանօրէն մարդիկ՝ տունը շրջապատեցին. դուռը զարկին, ու տան տիրոջ՝ այդ ծեր մարդուն ըսին. «Տունդ մտնող մարդը դուրս հանէ, որպէսզի գինք գիտնանք»: 23 Այդ մարդը, տան տէրը, դուրս ելաւ՝ անոնց քով, ու անոնց ըսաւ. «Ո՛չ, եղբայրներս. կ'աղերսե՛մ, չարիք մի՛ ընէք. այս մարդուն իմ տունս մտնելէն ետք՝ այս անզգամութիւնը մի՛ գործէք: 24 Ահա՛ իմ կոյս աղջիկս եւ այդ մարդուն հարճը այժմ ձեզի դուրս հանեմ. զանոնք լլկեցէ՛ք ու անոնց ըրէ՛ք ինչ որ ի՛նչեզի հաճելի թուի՞. բայց այս մարդուն այս անզգամութեան արարքը մի՛ գործէք»: 25 Բայց այդ մարդիկը չուզեցին անոր մտիկ ընել: Ուստի այդ մարդը իր հարճը բռնեց, դուրս հանեց անոնց, եւ անոնք զայն գիտցան: Ամբողջ գիշերը զայն անպատուեցին՝ մինչեւ առտու. երբ արշալոյսը ծագեցաւ, զայն արձակեցին: 26 Առտուան դէմ՝ այդ կինը գնաց եւ ինկաւ այն մարդուն տան մուտքը, ուր իր տէրը կը կենար, ու մինչեւ որ լուսցաւ՝ հոն մնաց: 27 Իր տէրը առտուն կանգնեցաւ, տան դռները բացաւ եւ դուրս ելաւ՝ որ իր ճամբան երթայ. բայց ահա՛ կինը՝ իր հարճը՝ տան մուտքը ինկած էր, ու ձեռքերը սեմին վրայ էին: 28 Անոր ըսաւ. «Կանգնէ՛, երթանք». բայց ո՛չ մէկը պատասխանեց: Այն ատեն զայն իր իշուն վրայ դրաւ եւ իր տեղը գնաց: 29 Երբ իր տունը հասաւ, դանակ մը առաւ, իր հարճը բռնեց ու զայն տասներկու կտորի բաժնեց՝ իր ոսկորներով, ու Իսրայէլի ամբողջ հողամասը դրկեց: 30 Բոլոր տեսնողները կ'ըսէին. «Իսրայէլի որդիներուն Եգիպտոսի երկրէն բարձրացած օրէն մինչեւ այսօր՝ այսպիսի բան ո՛չ եղեր է, ո՛չ ալ տեսնուեր է: Ասոր մասին խմտածեցէ՛ք, խորհրդակցեցէ՛ք եւ խօսեցէ՛ք»:

ԻՍՐԱՅԷԼ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ

20

Իսրայէլի բոլոր որդիները դուրս ելան, Դանէ մինչեւ Բերսաբէ եւ Գաղաադի երկիրը, ու համայնքը մէկ մարդու պէս Մասփայի մէջ Տէրոջ առջեւ համախմբուեցաւ: 2 Ամբողջ ժողովուրդին – Իսրայէլի բոլոր տոհմերուն – “գլխաւոր մարդիկը”, չորս հարիւր հազար

^բ Եբր.՝ իմ վրաս թող ըլլան

^ժ Եբր.՝ մարդիկ՝ Բելիարի որդիներ

^ի Եբր.՝ ձեր աչքերուն լաւ ըլլայ

^լ Եբր.՝ ելաւ

^խ Եբր.՝ ձեր սիրտին մէջ դրէ՛ք

^ւ Եբր.՝ անկիւնի քարերը

սուր քաշող հետեւակ Բզօրք, Աստուծոյ ժողովուրդին համախմբումին ներկայացան: **3** (Բենիամինի որդիները լսեցին թէ Իսրայէլի որդիները Մասփա բարձրացեր են:) Իսրայէլի որդիները ըսին. «**Մեզի** պատմեցէ՛ք թէ այս չարիքը ի՞նչպէս եղաւ»: **4 Այդ** Ղեւտացի մարդը, սպաննուած կնոջ ամուսինը, պատասխանեց. «Ես ու իմ հարճս Բենիամինի Գաբաան հասանք, որպէսզի **հոն** գիշերենք: **5** Գաբաայի Գնակիչները ինձի դէմ կանգնեցան, եւ գիշերը իմ եղած տունս շրջապատեցին. կը մտածէին զիս սպաննել ու հարճս լլկեցին, եւ մեռաւ: **6** Ես ալ հարճս բռնեցի, զայն **կտորներու** բաժնեցի ու Իսրայէլի ժառանգութեան ամբողջ դաշտավայրը ղրկեցի, քանի որ անոնք Իսրայէլի մէջ լրբութիւն եւ անզգամութիւն գործեցին: **7** Ահա՛ դուք բոլորդ ալ Իսրայէլի որդիներ էք. հոս խօսակցեցէ՛ք ու խորհրդակցեցէ՛ք»: **8** Ամբողջ ժողովուրդը մէկ մարդու պէս կանգնեցաւ՝ ըսելով. «**Մեզմէ** ո՛չ մէկը իր վրանը պիտի երթայ, եւ ո՛չ մէկը իր տունը պիտի Դուղղուի: **9** Ահա՛ հիմա ի՞նչ պիտի ընենք Գաբաայի. անոր դէմ վիճակով **պիտի երթանք**, **10** եւ Իսրայէլի բոլոր տոհմերէն՝ հարիւրէն տասը, հազարէն՝ հարիւր, ու տասը հազարէն՝ հազար մարդ պիտի առնենք՝ ժողովուրդին պաշար տանելու համար, որպէսզի երբ Բենիամինի Գաբաան հասնին՝ անոր **բնակիչներուն հետ** վարուին Իսրայէլի մէջ իրենց գործած ամբողջ անզգամութեան համեմատ»: **11** Այդ քաղաքին դէմ **երթալու համար՝** Իսրայէլի բոլոր մարդիկը հաւաքուեցան, մէկ մարդու պէս **իրարու**՝ միացած:

12 Իսրայէլի տոհմերը Բենիամինի ամբողջ տոհմին մարդիկ ղրկեցին եւ ըսին. «Այս ի՞նչ չարիք է՝ որ ձեր մէջ եղաւ: **13** Հիմա Գաբաայի մէջ եղող **այդ** Գանօրէն մարդիկը՝ յանձնեցէ՛ք, որպէսզի զանոնք մեռցնենք, ու չարութիւնը Իսրայէլէն բնաջնջենք»: Բայց Բենիամինեանները իրենց եղբայրներուն՝ Իսրայէլի որդիներուն խօսքը մտիկ ընել չուզեցին. **14** հապա Բենիամինի որդիները **իրենց** քաղաքներէն Գաբաայի մէջ հաւաքուեցան, որպէսզի Իսրայէլի որդիներուն դէմ Կատերագմին: **15** Այդ օրը **իրենց** քաղաքներէն **եկող** Բենիամինի որդիները թուարկուեցան, **եւ** քսանվեց հազար սուր քաշող մարդ **գտնուեցաւ**, բացի Գաբաայի բնակիչներէն, որոնք եօթը հարիւր ընտիր մարդիկ թուարկուեցան: **16** Այս ամբողջ ժողովուրդին մէջ եօթը հարիւր ընտիր Ծախլիկ մարդիկ կային, որոնցմէ իւրաքանչիւրը պարսատիկով մազի վրայ քար կը նետէր՝ առանց վրիպելու: **17** Իսրայէլի մարդիկն ալ թուարկուեցան՝ Բենիամինէն զատ. չորս հարիւր հազար սուր քաշող մարդ **գտնուեցաւ**. բոլորն ալ պատերագմիկներ էին:

ԲԵՆԻԱՄԻՆԻ ԴԷՍ ՊԱՏԵՐԱԶՍ

- ^բ Երբ.՝ մարդ
- ^գ Երբ.՝ տէրերը
- ^դ Երբ.՝ շեղի
- ^ե Երբ.՝ ընկերակցած
- ^զ Երբ.՝ մարդիկը՝ Բելիարի որդիները
- ^է Երբ.՝ դուրս ելլեն՝ պատերագմելու
- ^ը Երբ.՝ աջ ձեռքը գոցուած

18 Իսրայելի որդիները կանգնեցան, ^բԲեթել բարձրացան, եւ Աստուծոյ հարցուցին. «Մեզմէ ո՞վ առաջինը թող բարձրանայ՝ Բենիամինի դէմ պատերազմելու համար»: Տէրը ըսաւ. «Յուդա՛ թող ըլլայ առաջինը»: **19** Իսրայելի որդիները առտուն կանգնեցան, ու Գաբաայի դիմաց բանակեցան: **20** Իսրայելացիները դուրս ելան՝ Բենիամինի դէմ պատերազմելու, եւ Գաբաայի քով անոնց դիմաց շարուեցան՝ պատերազմի համար: **21** Բենիամինի որդիները Գաբաայէն ելան, ու այդ օրը Իսրայելացիներէն քսաներկու հազար մարդ գետին փռեցին: **22** Ժողովուրդը՝ **այսինքն** Իսրայելացիները ուժովցան, եւ պատերազմելու համար վերստին շարուեցան այն տեղը՝ ուր առաջին օրը շարուեր էին: **23** (Իսրայելի որդիները բարձրացան, Տէրոջ առջեւ մինչեւ իրիկուն լացին, ու Տէրոջ հարցուցին. «Մեր եղբօր՝ Բենիամինի դէմ պատերազմելու համար վերստին մօտենա՞նք»: Տէրը ըսաւ. «Բարձրացէ՛ք անոր դէմ»:) **24** Երկրորդ օրը՝ Իսրայելի որդիները Բենիամինի որդիներուն մօտեցան: **25** Երկրորդ օրը՝ Բենիամինեանները Գաբաայէն ելան՝ անոնց դէմ **պատերազմելու համար**, եւ Իսրայելի որդիներէն դարձեալ տասնութ հազար մարդ գետին փռեցին. բոլորն ալ սուր քաշող **մարդիկ** էին:

26 Այն ատեն Իսրայելի բոլոր որդիները, **այսինքն**՝ ամբողջ ժողովուրդը, բարձրացան, Բեթել գացին, ու հոն լացին՝ Տէրոջ առջեւ կենալով. այդ օրը մինչեւ իրիկուն ծոմ պահեցին, եւ Տէրոջ առջեւ ողջակէզներ ու խաղաղութեան **գոհեր** մատուցանեցին: **27** Իսրայելի որդիները Տէրոջ հարցուցին (արդարեւ այդ օրերը Աստուծոյ ուխտին տապանակը հոն էր, **28** եւ այդ օրերը անոր առջեւ Ահարոնեան Եղիազարի որդին՝ Փենեհէս կը կայնէր) ու ըսին. «Մեր եղբօր՝ Բենիամինի որդիներուն դէմ պատերազմելու համար ՚վերստին դուրս ելլե՞նք, թէ հրաժարինք»: Տէրը ըսաւ. «Բարձրացէ՛ք, քանի վաղը զանոնք ձեր ձեռքը պիտի մատնեմ»:

29 Իսրայելացիները Գաբաայի շուրջը դարանակալներ դրին: **30** Երրորդ օրը՝ Իսրայելի որդիները Բենիամինի որդիներուն դէմ բարձրացան, ու միւս անգամներուն պէս Գաբաայի դիմացը շարուեցան: **31** Ուստի Բենիամինի որդիները դուրս ելան՝ ժողովուրդին դէմ, քաղաքէն ^հհեռացան, եւ միւս անգամներուն պէս սկսան ժողովուրդը զարնել. երեսունի չափ Իսրայելացի մեռցուցին այն պողոտաներուն վրայ, որոնցմէ մէկը Բեթել կը բարձրանայ, իսկ միւսը՝ Գաբաա, դաշտավայրին մէջ: **32** Բենիամինի որդիները ըսին. «Ահա՛ անոնք մեր առջեւ կը պարտուին՝ առաջին անգամներուն պէս»: Իսկ Իսրայելի որդիները ըսին. «Փախչի՛նք, ու զանոնք քաղաքէն հեռացնենք՝ դէպի պողոտաները»: **33** Իսրայելի բոլոր մարդիկը իրենց տեղէն կանգնեցան, ու Բահաղ-Թամարի առջեւ շարուեցան. նաեւ Իսրայելի դարանակալները իրենց տեղէն՝ Գաբաայի ^լդաշտագետինէն խոյացան: **34** Գաբաայի դէմ՝ ամբողջ Իսրայելէն տասը հազար ընտիր մարդ եկաւ. պատերազմը սաստկացաւ, բայց ^մանոնք չէին գիտեր թէ իրենց վրայ չարիք հասած է: **35** Տէրը Իսրայելի առջեւ Բենիամինը պարտութեան մատնեց, եւ այդ օրը Իսրայելի որդիները

^բ Կամ՝ Աստուծոյ տունը

^գ Եբր.՝ կոտորեցին

^հ Եբր.՝ անգամ մըն ալ վերստին

^լ Եբր.՝ դուրս հանուեցան

^լ Եբր.՝ արօտէն

^մ Այսինքն՝ Բենիամինեանները

Բենիամինեաններէն քսանհինգ հազար հարիւր մարդ կոտորեցին. ասոնք բոլորն ալ սուր քաշող մարդիկ էին:

ԻՍՐԱՅԵԼԱՅԻՆԵՐՈՒՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

36 Բենիամինի որդիները տեսան թէ անոնք կը պարտուին, քանի որ Իսրայելացիները Բենիամինեաններուն տեղ տուին՝ Գաբաայի շուրջը իրենց դրած դարանակալներուն վստահելով: 37 Դարանակալները արտորայով Գաբաայի վրայ յարձակեցան. դարանակալները չորս կողմը՝ տարածուեցան եւ ամբողջ քաղաքը սուրի բերանէ անցուցին: 38 Իսրայելացիները դարանակալներուն հետ՝ ժամանակ մը որոշեցին՝ էին, որպէսզի քաղաքէն թանձր մուխ՝ բարձրացնեն: 39 Երբ Իսրայելացիները պատերազմին մէջ յիմաշրջեցին, Բենիամինեանները սկսան Իսրայելացիները զարնել ու երեսունի չափ մարդ մեռցուցին, քանի որ ըսին. «Անտարակոյս անոնք մեր առջեւ պիտի պարտուին՝ ինչպէս առաջին պատերազմին եղաւ»: 40 Բայց երբ քաղաքէն թանձր մուխի սիւնը սկսաւ բարձրանալ՝ Բենիամինեանները ետեւ դարձան, եւ ահա՛ քաղաքին ճրդեհը երկինք կը բարձրանար: 41 Երբ Իսրայելացիները դարձեալ յիմաշրջեցին, Բենիամինեանները սուկացին, որովհետեւ տեսան թէ չարիքը իրենց վրայ հասած էր: 42 Ուստի անոնք Իսրայելացիներուն առջեւ կոնակ դարձուցին՝ դէպի անապատին ճամբան. բայց պատերազմը անոնց ետեւէն հասաւ, ու քաղաքներէն ելլողները զանոնք իրենց մէջ կոտորեցին: 43 Այսպէս Բենիամինեանները շրջապատեցին, զանոնք հալածեցին, եւ զանոնք դիւրութեամբ ոտնակոխ ըրին մինչեւ Գաբաայի դիմաց՝ արեւելեան կողմը: 44 Բենիամինէ տասնութ հազար մարդ ինկաւ. ասոնք բոլորն ալ կտրիճ մարդիկ էին: 45 Մնացածները կոնակ դարձուցին ու անապատը՝ Ռեմոնի ժայռը փախան: Իսրայելացիները անոնցմէ հինգ հազար մարդ ճռաքաղ ըրին պողոտաներուն վրայ, եւ անոնց ետեւէն հասնելով մինչեւ Գեղոմ՝ անոնցմէ երկու հազար մարդ ալ զարկին: 46 Բենիամինէ այդ օրը բոլոր ինկածները՝ քսանհինգ հազար սուր քաշող մարդիկ էին. ասոնք բոլորն ալ կտրիճ մարդիկ էին: 47 Վեց հարիւր մարդ կոնակ դարձուց ու անապատը՝ Ռեմոնի ժայռը փախաւ, եւ հոն չորս ամիս մնացին: 48 Իսրայելացիները Բենիամինի որդիներուն վերադառնալով՝ զանոնք սուրի բերանէ անցուցին, քաղաքներուն մէջի մարդոցմէն մինչեւ անասունները, ու ինչ որ գտնուեցաւ: Իրենց հանդիպած բոլոր քաղաքներն ալ՝ կրակով այրեցին՝:

ԿԻՆԵՐ ԲԵՆԻԱՄԻՆԻ ՏՈՇՄԻՆ ՀԱՄԱՐ

21

Իսրայելի մարդիկը Մասփայի մէջ երդում ըրեր էին՝ ըսելով. «Սեզմէ ո՛չ մէկը իր

⁴ Եբբ.՝ քաշուեցան

⁵ Կամ՝ նշան մը սահմաներ

⁶ Եբբ.՝ մուխի բարձրացող նշան

⁷ Այսինքն՝ իրենց երեսը դարձուցին

⁸ Եբբ.՝ ողջակէզը

⁹ Եբբ.՝ կրակի վրայ դրին

աղջիկը Բենիամինեանի մը պիտի տայ իբր կին»։ **2** Ուստի ժողովուրդը Բեթել գնաց, ու հոն Աստուծոյ առջեւ կեցաւ՝ մինչեւ իրիկուն։ Իրենց ձայնը բարձրացնելով՝ ^ա «դառնապէս լացին, **3** եւ ըսին. «Ո՛վ Տէր, Իսրայէլի Աստուածը, ինչո՞ւ ասիկա Իսրայէլի մէջ ^բ պատահեցաւ, որ այսօր Իսրայէլէն տոհմ մը պակսի»։ **4** Հետեւեալ օրը՝ ժողովուրդը կանուխ ելաւ, ու հոն զոհասեղան մը կառուցանելով՝ ողջակէզներ եւ խաղաղութեան **գոհեր** մատուցանեցին։

5 Իսրայէլի որդիները ըսին. «Իսրայէլի բոլոր տոհմերէն ո՞վ համախմբումին հետ բարձրացած չէ Տէրոջ առջեւ»։ Արդարեւ Տէրոջ առջեւ Մասփա չբարձրացողին համար մեծ երդում ըրեր էին՝ ըսելով. «Ան **անպատճառ** պիտի մեռցուի»։ **6** Իսրայէլի որդիները իրենց եղբօր՝ Բենիամինի վրայ արգահատելով ըսին. «Այսօր Իսրայէլէն տոհմ մը բնաջնջուեցաւ։ **7** Ի՞նչ ընենք **այս** մնացածներուն՝ որ կիներ **ունենան**, քանի մենք Տէրոջ անունով երդում ըրինք՝ որ մեր աղջիկներէն անոնց կին չտանք»։ **8** Ապա ըսին. «Իսրայէլի տոհմերէն ո՞ր մէկը Մասփա բարձրացած չէ՝ Տէրոջ առջեւ»։ Ահա՛ Գաղաադի Յաբիսէն ո՛չ մէկը բանակավայրը եկած էր՝ համախմբումին։ **9** Ժողովուրդը աչքէ անցուցին, եւ ահա՛ Գաղաադի Յաբիսի բնակիչներէն ո՛չ մէկը կար հոն։ **10** Ուստի համայնքը ^գ կտրիճներէն տասներկու հազար մարդ ղրկեց հոն, ու անոնց պատուիրեց. «Գացէ՛ք, եւ Գաղաադի Յաբիսի բնակիչները սուրի՛ բերանէ անցուցէք, կիներն ու մանուկներն ալ։ **11** Ձեր ընելիքը սա՛ է. անճիտեցէ՛ք ամէն արու, եւ ^դ «այր մարդու» անկողին գիտցող ամէն կին»։ **12** Անոնք Գաղաադի Յաբիսի բնակիչներուն մէջ չորս հարիւր կոյս երիտասարդուհիներ գտան, որ արուի հետ պառկելով **այր** մարդ գիտցած չէին. ուստի զանոնք Զանանի երկրին մէջ՝ Սելովի բանակավայրը տարին։ **13** Ամբողջ համայնքը **մարդ** ղրկեց՝ Ռեմոնի ժայռը եղող Բենիամինի որդիներուն խօսելու եւ զանոնք խաղաղութեան հրաւիրելու։ **14** Այդ ատեն Բենիամինեանները վերադարձան, ու անոնց այն կիները տուին՝ որ Գաղաադի Յաբիսի կիներէն ողջ պահած էին. բայց անոնց բաւական չեղան։ **15** Ուստի ժողովուրդը Բենիամինի վրայ արգահատեցաւ, քանի որ Տէրը Իսրայէլի տոհմերուն մէջ խրամատ ^ե բացած էր։

16 Համայնքին երէցները ըսին. «Ի՞նչ ընենք մնացածներուն՝ որ կիներ **ունենան**, որովհետեւ Բենիամինի **տոհմէն** կիները կոտորուեցան»։ **17** Ապա ըսին. «Ազատած Բենիամինեանները ստացուածք **թող ունենան**, որպէսզի Իսրայէլէն տոհմ մը չբնաջնջուի։ **18** Մենք անոնց չենք կրնար տալ մեր աղջիկներէն՝ իբր կին, որովհետեւ Իսրայէլի որդիները երդում ընելով ըսին. «Բենիամինի կին տուողը անիծեալ ըլլայ»»։ **19** Բայց ըսին. «Ահա՛ ամէն տարի տօն կ'ըլլայ Տէրոջ՝ Սելովի մէջ, որ Բեթելի հիւսիսային կողմը, Բեթելէ Սիւքէմ բարձրացող պողոտային արեւելեան կողմը, ու Ղեթոնայի հարաւային կողմն է»։ **20** Հետեւաբար Բենիամինի որդիներուն պատուիրեցին. «Գացէ՛ք եւ այգիներուն մէջ դարա՛ն մտէք. **21** երբ տեսնէք թէ Սելովի աղջիկները խումբով դուրս կ'ելլեն՝ պարելու, դո՛ւրս ելէք այգիներէն, ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող յափշտակէ ^զ «կին մը» Սելովի

^ա Եբր.՝ մեծ լացով

^բ Եբր.՝ եղաւ

^գ Եբր.՝ կտրիճի որդիներէն

^դ Եբր.՝ արուի

^ե Եբր.՝ ըրած

^զ Եբր.՝ իր կինը

աղջիկներէն, ապա գացէ՛ք Բենիամինի երկիրը: **22** Եթէ անոնց հայրերը կամ եղբայրները մեզի գալով կռուին, անոնց կ'ըսենք. «Մեր սիրոյն համար՝ ողորմեցէ՛ք անոնց, որովհետեւ մենք պատերազմին մէջ **անոնց** իւրաքանչիւրին համար կին մը չառինք. ^էհիմա դուք չտուիք անոնց՝ որ յանցաւոր ըլլաք»:**23** Ուստի Բենիամինի որդիները այդպէս ըրին. իրենց թիւին համեմատ պարողներէն կիներ առին՝ **գանոնք** յափշտակելով. յետոյ գացին, իրենց ժառանգութիւնը վերադարձան, քաղաքները կառուցանեցին եւ անոնց մէջ բնակեցան:**24** Այդ ատեն Իսրայէլի որդիները անկէ գացին, իւրաքանչիւրը՝ իր տոհմին ու գերդաստանին մէջ. իւրաքանչիւրը անկէ իր ժառանգութիւնը գնաց:**25** Այդ օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար. իւրաքանչիւրը իր աչքերուն ուղիղ եղածը կ'ըներ:

^է Եբբ.՝ այս ատեն